

Rapport

18/12/2023

over de financiële gezondheid van de Vlaamse energiemarkt en van de op die markt actieve leveranciers

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Energieleveranciers op de elektriciteits- en aardgasmarkt.....	8
1.1 Rol van de energieleverancier	8
1.2 Aantal vergunde en aantal actieve energieleveranciers	11
2 Toezicht op de energieleveranciers door de VREG.....	13
2.1 (Financieel) toezicht via de toekenning en opvolging van de leveringsvergunning.....	13
2.1.1 Procedure toekenning leveringsvergunning.....	14
2.1.1.1 Intakegesprek	14
2.1.1.2 Onderzoek aanvraagdossier	14
2.1.2 Jaarlijkse opvolging houders leveringsvergunning	16
2.2 Evaluatie en versterking opvolging leveranciers sinds de energiecrisis.....	17
2.2.1 Onderzoek naar aanpak andere regulatoren.....	17
2.2.2 Informatie-uitwisseling binnen FORBEG.....	18
2.2.3 Opvolging gridfee-betalingen en borgstellingen t.a.v. netbeheerders	18
2.2.4 Extra rapporteringen door leveranciers	19
2.2.5 Andere controles	20
2.3 Bemiddeling voorafgaand aan ontzegging toegang tot het distributienet.....	21
2.4 Leveranciers die hun activiteiten stopzetten	23
<i>Energie 2030 Agence.....</i>	<i>24</i>
<i>Antargaz 24</i>	
<i>Eoly 25</i>	
3 Belangrijke risico's voor de leveranciers	25
3.1 Marktrisico's.....	25
3.1.1 Context – evolutie groothandelsmarktprijzen.....	26
3.1.2 Aangeboden producten.....	27
3.1.3 Risicobeheersstrategie: hedging.....	28
3.1.3.1 Vaste prijzen	28
3.1.3.2 Variabele prijzen.....	29
3.1.3.3 Open posities	29
3.1.3.4 Dynamische prijzen.....	29
3.1.4 Aantal klanten	29
3.2 Debiteurenrisico	30
3.3 Tegenpartijrisico's	30
3.4 Liquiditeitsrisico's.....	31
3.5 Andere risico's	32

4	Financiële analyse.....	33
4.1	Aanpak.....	33
4.1.1	Indeling in types leveranciers	33
4.1.2	Keuze financiële ratio's.....	35
4.2	Bevindingen.....	35
4.2.1	Liquiditeit.....	35
4.2.2	Solvabiliteit.....	36
4.2.3	Rendabiliteit	37
4.2.4	Werkkapitaal en kasbeheer	37
4.3	Conclusies.....	38
	Bijlage 1: Regelgevend kader	39
	Regelgeving i.v.m. de leveringsvergunning.....	39
	Decretaal kader	39
	Nadere uitvoering	40
	Regelgeving i.v.m. de toegang tot het net.....	43
	Regelgeving i.v.m. noodleveranciersregeling	45
	Bijlage 2: Uitgebreide financiële analyse KPMG	47

Samenvatting

Voorliggend rapport kadert binnen een nieuwe decretale taak van de VREG sinds 2022. Conform artikel 3.1.3, eerste lid, 4°, o) van het Energiedecreet¹ rapporteert de VREG jaarlijks over de financiële gezondheid van de Vlaamse energiemarkt en van de op die markt actieve energieleveranciers.

Toezicht op de leveranciers door de VREG

De levering van elektriciteit en aardgas aan afnemers, via het distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, is onderworpen aan de voorafgaande toekenning van een leveringsvergunning door de VREG. De leverancier moet daarbij o.a. bewijzen voldoende financiële capaciteit te hebben (zie hoofdstuk 2.1.1).

Eens men leverancier ('houder van een leveringsvergunning') is, moet deze aan alle voorwaarden, waaronder deze inzake financiële capaciteit, blijven voldoen. De leveranciers moeten hiervoor o.a. jaarlijks rapporteren aan de VREG en zijn daarnaast verplicht om belangrijke nieuwe informatie, o.a. over de financiële situatie, onmiddellijk aan de VREG te bezorgen (zie hoofdstuk 2.1.2). De VREG volgt de financiële capaciteit continu op doorheen het jaar via verschillende controles.

Evaluatie en versterking toezicht sinds de energiecrisis

Naar aanleiding van de gestegen energieprijzen op de groothandelsmarkten vanaf het einde van de zomer van 2021 breidden we de financiële opvolging van de leveranciers verder uit. In 2023 vergeleken we onze aanpak met deze van een aantal andere Belgische en buitenlandse energieregulatoren. De conclusie is dat de VREG al heel veel (financiële) data opvraagt. Toch besloten we nog extra verbeteringen door te voeren aan dit opvolgingsproces (zie hoofdstuk 2.2). Zo vragen we de leveranciers sinds 2023 jaarlijks een analyse te maken van hun belangrijkste risico's en hun strategieën om deze risico's te mitigeren. We volgen sinds dit jaar ook elke maand op of de leveranciers tijdig de gridfee-facturen aan Fluvius betalen. Op vraag van de VREG rapporteert Fluvius sinds begin 2023 ook elk kwartaal over de opvolging van de borgstellingen die leveranciers moeten stellen in het kader van de toegangscontracten. Vanaf 2024 zullen we ook maandelijks het wanbetalingsrisico van de klanten van de energieleveranciers opvolgen.

Financiële analyse op basis van jaarrekeningen

We voerden een uitgebreide financiële analyse uit van recente jaarrekeningen² van alle actieve energieleveranciers in Vlaanderen (voor meer details zie hoofdstuk 4.1.2).³ Wij werkten hiervoor samen met extern adviesbureau KPMG.

Het doel van de analyse was het onderzoeken van de financiële gezondheid van de Vlaamse elektriciteits- en gasleveranciers alsook na te gaan welke financiële ratio's opgevolgd zullen

¹ Decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid, BS 7 juli 2009.

² We wijzen erop dat de financiële opvolging door de VREG verder gaat dan een analyse van de jaarrekeningen van de leveranciers. Wij vragen ook niet-publiek beschikbare documenten op, meer informatie hierover staat in sectie 2.1.

³ De financiële analyse gebeurt enkel op basis van publiek beschikbare jaarrekeningen voor het boekjaar 2022. Dit heeft uiteraard nadelen, waaronder: 1) De financiële rekeningen zijn slechts jaarlijks beschikbaar, wat minder inzicht geeft in de fluctuaties van balansposities en resultaten doorheen het jaar. Daarnaast kunnen bedrijven er ook voor zorgen dat hun jaarlijkse eindbalans beter oogt dan de werkelijkheid; 2) De jaarrekeningen zijn een weerspiegeling van het verleden en hebben geen tot een beperkt voorspellend karakter; 3) Tot slot zijn de meest recente financiële gegevens beperkt tot het jaar 2022 en zullen de rekeningen voor het jaar 2023 pas vanaf midden 2024 beschikbaar zijn voor verdere analyse. De analyse uit dit rapport kan dus al een deel achterhaald zijn.

worden om eventuele toekomstige financiële moeilijkheden bij leveranciers te detecteren, aanvullend bij ons huidige toezicht op de leveranciers.

We deelden de leveranciers in categorieën in volgens het criterium “Energieproductie” (Energieleveranciers met eigen productie, Energieleveranciers met productie in de groep en Energieleveranciers zonder productie). Dit criterium heeft een belangrijke invloed op de inkomsten en kosten alsook op de balansposities. We wilden onderzoeken of deze indeling tot grote verschillen leidt in de financiële ratio’s en capaciteit van de verschillende types leveranciers.

We baseerden ons daarbij op vier categorieën van ratio’s, die in hoofdstuk 4.1.2 en in bijlage 2 grondig worden besproken:

Liquiditeit

Liquiditeit geeft aan of een bedrijf alle kortlopende schulden (tot maximaal een jaar) kan betalen zonder (extra) externe financiering. De quick en cash ratio zijn een goede indicatie of dit inderdaad het geval is, waarbij de cash ratio strenger is en enkel kijkt naar cash. De quick ratio houdt daarnaast ook rekening met handelsvorderingen.

Energieleveranciers zonder productie vertonen de meest liquide financiële positie. Dit wordt aangetoond via de current ratio en quick ratio die zich boven de theoretische norm (1) bevinden. De andere types leveranciers liggen onder deze norm en vertonen een licht dalende trend. Daarnaast houden energieleveranciers zonder productie ook relatief de grootste cashbuffer aan in vergelijking met de andere leverancierstypes.

Solvabiliteit

De solvabiliteit wijst op het deel van de balans van het bedrijf dat gedekt wordt door het eigen vermogen. Deze ratio geeft een indicatie van het risico waaraan schuldeisers (waaronder klanten, andere marktpartijen en banken) zijn blootgesteld als de leverancier niet langer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Investeerders of banken bekijken deze ratio als ze overwegen om bijkomende kredieten toe te kennen.

De Dekkingsgraad van de schuldenlast (Debt Service Coverage Ratio of DSCR-ratio) vertoont over het algemeen een stabiele trend, al zijn er onderling wel grote verschillen. Algemeen genomen rapporteren de energieleveranciers met productie in de groep een dalende DSCR-ratio, hetgeen wijst op dalende terugbetalingscapaciteit.

De Debt-to-equity ratio (die aangeeft in welke mate de leverancier schulden aangaat dan wel eigen vermogen gebruikt om activa te financieren) vertoont in het algemeen een stijgende trend. Dit is niet noodzakelijk slecht, gezien de kost van vreemd vermogen gewoonlijk lager is dan de kost van eigen vermogen. De stijgende trend van de debt-to-equity moet wel worden opgevolgd de komende jaren, gezien een stijgende ratio ook meer risico met zich meebrengt (bv. niet terugbetalen van schuldeisers...).

De financiële hefboom toont voor 2022 in het algemeen een dalende trend voor de energieleveranciers in Vlaanderen. Dit betekent dat de leveranciers meer eigen vermogen aanhouden en/of de financiële schulden afbouwen.

Het beeld verschilt sterk van leverancier tot leverancier. Een energieleverancier zonder eigen elektriciteitsopwekking heeft weinig nood aan vaste activa voor het ondersteunen van zijn economische activiteit en heeft dus beperkte financiële schulden. Deze groep heeft een financiële hefboom van 37%. Een energieleverancier met eigen elektriciteitsopwekking heeft meer vaste activa op de balans en heeft hierdoor vaker hogere financiële schulden.

De langlopende financiële schulden van de energieleveranciers met eigen productie zijn in 2022 verder gedaald. Binnen deze categorie van leveranciers, met uitzondering van Electrabel, ging dit gepaard met een stijging van de financiële schulden op ten hoogste 1 jaar. Het aandeel van de financiële schulden voor de energieleveranciers zonder productie is aanzienlijk lager dan van de energieleveranciers met eigen productie. Deze laatste hebben namelijk meer nood aan vaste activa en gaan dit vaak financieren met langlopende financiële schulden. Voor de energieleveranciers met productie in de groep dalen in 2022 de financiële schulden in zijn totaliteit. De leveranciers zonder productie kennen een toename van zowel de korte als lange termijn financiële schulden.

De algemene solvabiliteit van de energieleveranciers zonder productie geeft een zeer stabiele en financieel gezonde indruk. De REBITDA kan de kortetermijnschulden 2 tot 4 maal terugbetalen tussen 2017 en 2022.

Rendabiliteit

De rendabiliteit beschrijft hoe de winst van een onderneming zich verhoudt tot de grootte van de onderneming. Het is dus een waardemeter voor de efficiëntie van de ingezette middelen.

Van de 34 actieve leveranciers maakten er 11 leveranciers verlies over 2022. Twee op drie energieleveranciers maken over 2022 dus winst.

De marges verslechteren over de hele lijn, behalve de REBITDA- en winstmarge voor belastingen voor de energieleveranciers met eigen productie (excl. Electrabel) en laten zich trapsgewijs voelen doorheen de brutomarge, over de REBITDA-marge tot de winstmarge voor belastingen. Dit geeft aan dat de operationele winstgevendheid onder druk is komen te staan. Hogere aankooprijzen van energie en in verhouding stabiel gebleven verkoopprijzen kunnen hier de oorzaak van zijn.

Alle energieleveranciers zonder productie en met eigen productie laten zowel een omzetgroei als een stijging van de totale activa optekenen. Bij de energieleveranciers met productie in de groep (met uitzondering van TotalEnergies Power & Gas Belgium) zien we het tegenovergestelde. Zij zien in 2022 hun omzet dalen en de totale activa verkleinen.

Werkkapitaal en kasbeheer

Werkkapitaal is het kapitaal dat een bedrijf nodig heeft om aan de dagelijkse financiële verplichtingen te voldoen: leveranciers betalen, lonen uitkeren, ... Werkkapitaal is het verschil tussen de vlottende activa (zoals voorraden, handelsvorderingen en liquide middelen) en de vlottende passiva (zoals handelsschulden en andere kortlopende schulden).

In het ideale geval heeft een bedrijf een licht negatief werkkapitaal, waarbij het bedrijf de handelsschulden als financieringsbron gebruikt. Een bedrijf met een te negatief werkkapitaal kan echter problemen krijgen om de dagelijkse uitgaven te betalen. Een positief werkkapitaal is ook

niet goed. Werkkapitaal is namelijk geld dat niets oplevert. Het staat niet op de bank en het kan ook niet geïnvesteerd worden in groei.

Het netto-werkkapitaal van de energieleveranciers blijft negatief en vertoont een licht dalende trend, behalve bij de energieleveranciers zonder productie. Dit is niet noodzakelijk iets negatief, gezien het erop wijst dat de energieleveranciers zich 'voorfinancieren' bij hun schuldeisers.

In 2022 dalen het aantal dagen klantenkrediet en het aantal dagen leverancierskrediet, behalve bij de leveranciers met productie in de groep. Dit betekent dat zowel de klanten van, als de energieleveranciers zelf, hun uitstaande facturen sneller betalen.

In 2022 daalt de cashconversiecyclus, behalve bij de leveranciers zonder productie. Dit kan ook als positief worden beschouwd, het betekent dat de energieleveranciers sneller hun goederen kunnen omzetten in cash.

Besluit financiële analyse

In het algemeen zien we voor 2022 een verderzetting van de trends die we al zagen in 2021. De hogere aankooprijzen voor energie in 2022 drukken op de marges van de energieleveranciers in Vlaanderen, met een negatieve winstmarge voor belastingen tot gevolg voor de leveranciers met eigen productie en productie in de groep. De leveranciers zonder productie waren over het algemeen iets winstgevender. Naast de hoge aankooprijzen wegen o.a. ook de voorzieningen voor de nieuwe belasting op de overwinst en de minder gunstige windjaren 2021 en 2022 op de resultaten. De volatiliteit van de gas- en elektriciteitsprijzen gecombineerd met een minder dan verwacht aanbod aan windenergie had een impact op de aankoopkost van verschillende leveranciers met eigen productie of productie in de groep, op de prijshedgingstrategie (zie hoofdstuk 3.1.3) en de balanceringskosten⁴. Deze zwakkere operationele resultaten worden gecombineerd met verder toenemende handelsschulden.

Het valt vooral op dat de meeste ratio's bij de leveranciers zonder eigen productiefaciliteiten beter zijn dan de ratio's van de andere types leveranciers.

Op basis van alle informatie waarover we beschikken, gaan geen alarmbellen af. Naast de publieke informatie uit de jaarrekeningen hebben wij ook vertrouwelijke info die we ontvangen bij de jaarlijkse opvolging van de leveranciers. Sommige leveranciers maken bovendien deel uit van grote, kapitaalkrachtige groepen. Ten slotte zijn er ongetwijfeld ook verrichtingen en afspraken binnen een groep die een impact hebben op de financiële cijfers.

Vervolgtraject

Omdat de situatie voor een aantal leveranciers niet verbeterde in 2022 na het al moeilijke jaar 2021 blijven we de financiële situatie van de leveranciers nauwgezet opvolgen. Naast het constante toezicht gedurende het jaar zullen we volgend jaar opnieuw een uitgebreide financiële analyse doen op basis van de methodiek die we de afgelopen twee jaar samen met PwC en KPMG op punt hebben gezet, maar dan op basis van de jaarrekeningen over 2023.

⁴ Meer informatie via <https://www.elia.be/nl/grid-data/balancing>

1 Energieleveranciers op de elektriciteits- en aardgasmarkt

1.1 Rol van de energieleverancier

De energieleverancier, de leverancier van elektriciteit en/of aardgas, speelt een cruciale rol op de vrijgemaakte Vlaamse energiemarkt.

De energieleverancier sluit met elke klant – aangesloten op het elektriciteits- of aardgasdistributienet, of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit⁵ – een **leveringscontract** af. Daardoor is hij ertoe gehouden energie aan te kopen voor die klant. Hij factureert via één geïntegreerde factuur de energiekosten aan de klant, maar ook verschillende andere kosten (kosten van het transmissie- en distributienet, heffingen en btw).

Ook sluit de energieleverancier een **toegangscontract** af met de distributienetbeheerders (hierna: DNB's), in wier netgebied hij wil leveren aan afnemers. Na het sluiten van dit toegangscontract, wordt de energieleverancier 'toegangshouder'. In Vlaanderen zijn er momenteel tien elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders, met elk een eigen netgebied.⁶ In de praktijk treedt de werkmaatschappij Fluvius System Operator cv (hierna: Fluvius) op in naam en voor rekening van deze distributienetbeheerders. Als de energieleverancier wil leveren aan afnemers aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, sluit hij een toegangscontract af met Elia Transmission Belgium nv (hierna: Elia), de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

De elektriciteitsmarkt moet te allen tijde in evenwicht zijn, d.w.z. dat de injectie op en afname van elektriciteit op het net op elk moment gelijk moet zijn. Dit evenwicht wordt bewaard door een evenwichtsverantwoordelijke. Daarnaast zijn er ook balanceringsverplichtingen voor gas. De energieleverancier is ofwel zelf evenwichtsverantwoordelijke ('BRP' - voor elektriciteit) of bevrachter ('shipper' - voor aardgas), ofwel sluit hij een **evenwichtscontract** met een andere partij, die de rol van evenwichtsverantwoordelijke respectievelijk bevrachter opneemt. Elke BRP is op zijn beurt verplicht een BRP-contract af te sluiten met transmissienetbeheerder Elia, waarmee hij de verantwoordelijkheid opneemt voor het (on)evenwicht tussen injectie en afname in zijn portfolio⁷. Voor wat betreft aardgas is er een gelijkaardige verplichting: de shipper moet een contract sluiten met Fluxys, de beheerder van het aardgasvervoersnet.

Om leveringsactiviteiten te mogen uitoefenen op het distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in Vlaanderen, moet de energieleverancier voorafgaandelijk een **leveringsvergunning** voor elektriciteit en/of aardgas toegekend krijgen. In Vlaanderen kent de VREG deze leveringsvergunningen toe. Het is bij het toekennen en opvolgen van deze

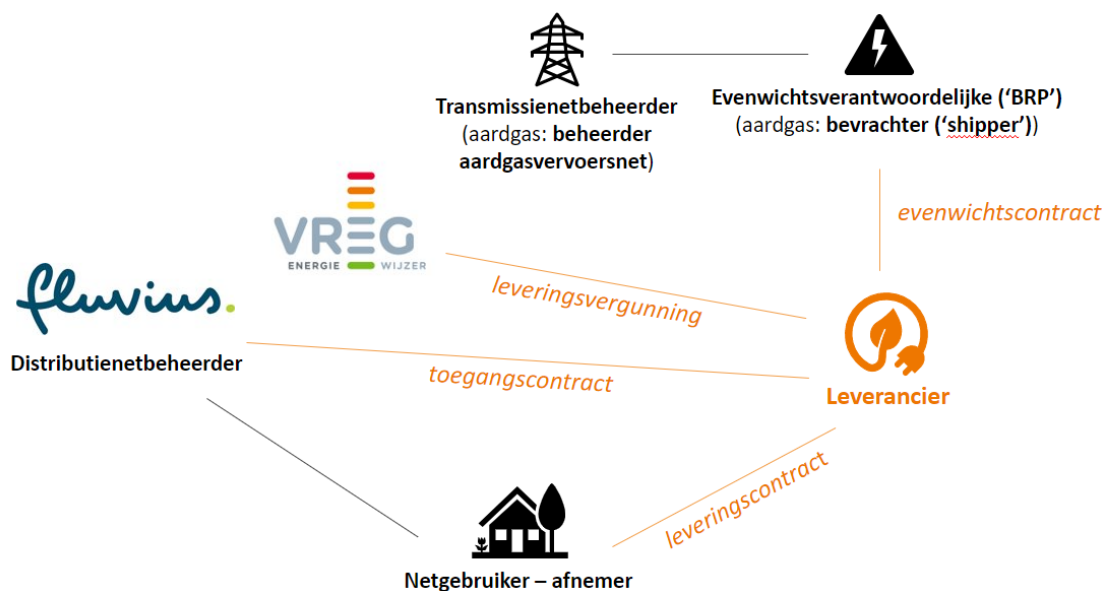
⁵ Cf. de bevoegdheidsverdelende regels in België (art. 6, §1, VII, eerste lid, a) van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) zijn de gewesten bevoegd voor de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70 kilovolt. Artikelen 1.1.3, 32° en 100° van het Energiedecreet maken onder die grens een onderscheid tussen het elektriciteitsdistributienet ("*noodzakelijk voor de distributie van elektriciteit aan afnemers binnen een geografisch afgebakend gebied in het Vlaamse Gewest*") en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit ("*voornamelijk gebruikt om het vervoer van elektriciteit naar distributienetten mogelijk te maken*").

⁶ De opdrachthoudende verenigingen Fluvius Antwerpen, Fluvius Limburg, Fluvius West, Gaselwest, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek en Sibelgas zijn elk zowel elektriciteits- als aardgasdistributienetbeheerder. De opdrachthoudende vereniging PBE is enkel elektriciteitsdistributienetbeheerder.

⁷ Voor meer informatie: <https://www.elia.be/nl/elektriciteitsmarkt-en-systeem/de-rol-van-de-brp>

leveringsvergunning dat de VREG o.a. de financiële capaciteit, de technische capaciteit en professionele betrouwbaarheid van de (kandidaat-)energieleverancier beoordeelt.

De verschillende relaties van de energieleverancier met de andere partijen op de Vlaamse elektriciteits- en aardgasmarkt worden schematisch weergegeven in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..**



Figuur 1: Overzicht partijen en relatie met leverancier (toegesplitst op levering op distributienet)

Een energieleverancier heeft ook rapporteringsverplichtingen⁸ en openbardienstverplichtingen⁹. De leveranciers moeten regelmatig **rapporteren** aan de VREG om aan te tonen dat ze de energiewetgeving naleven en om input te leveren voor marktstatistieken. Het gaat om jaarlijkse rapporteringen, maar ook per kwartaal, per maand en ad hoc. Daarnaast heeft een leverancier ook heel wat **openbardienstverplichtingen**. Dit zijn wettelijke verplichtingen op sociaaleconomisch, ecologisch en technisch vlak. Voorbeelden zijn de sociale openbardienstverplichtingen en de certificatenverplichtingen.

De energieleveranciers zijn in verschillende mate verticaal geïntegreerd. Het meest lichte model is het model van een “doorverkoper”. In dat model zijn er nauwelijks investeringen binnen de leverancier zelf, en worden quasi alle taken uitbesteed aan partnerbedrijven. De aankoop van elektriciteit en aardgas, de evenwichtsverantwoordelijkheid en soms ook de facturatie worden in dit model uitbesteed. De leverancier staat enkel in voor het zoeken van klanten, het vastleggen van de prijs voor de klant en de klantendienst. Verschillende opstartende leveranciers kiezen in eerste instantie voor dit model, omdat de benodigde investeringen zeer laag zijn, en daarmee ook de instapkosten en het risico beperkt blijven. Ook een aantal grotere leveranciers hanteren puur in theorie dit model. De verschillende activiteiten (sourcing, evenwicht, productie, ...) worden omwille van risicospreiding ondergebracht in aparte vennootschappen, die echter wel centraal worden aangestuurd. Vanuit financieel perspectief beschikken deze leveranciers doorgaans ook over minder eigen vermogen. Het grootste deel van de actiefzijde van hun balans bestaat immers uit korte termijn vorderingen (de facturen van de klanten). Het is dan minder vanzelfsprekend om deze vorderingen met lange termijn middelen te gaan financieren.

⁸ Voor meer informatie: <https://www.vreg.be/nl/rapporteringsverplichtingen-leveranciers>

⁹ Voor meer informatie: <https://www.vreg.be/nl/openbardienstverplichtingen-leveranciers>

Sommige leveranciers nemen één of meer van die belangrijke taken wel in eigen beheer. Ze zijn zelf evenwichtsverantwoordelijke of bevrachter, hebben zelf toegang tot de elektriciteits- en gasbeurzen en/of kunnen connecteren met het systeem van de netbeheerders om de gegevens voor de facturatie op een correcte manier te ontvangen en te verwerken in hun eigen facturatiesysteem. Deze leveranciers moeten bepaalde investeringen doen om deze taken uit te kunnen voeren.

Andere leveranciers hebben productie-installaties in eigen beheer. Het geleverde volume van deze productie-installaties wordt verkocht aan de klanten of doorverkocht op de markt. De leverancier heeft dan als bijkomende rol die van producent. Waar de kapitaalsvereisten voor bedrijven die enkel leveren begrijpelijkerwijs redelijk laag kunnen zijn, zijn die voor deze geïntegreerde bedrijven logischerwijs hoger. Productie-installaties zijn immers vaste activa, die best ook op lange termijn gefinancierd worden. Sommige van deze ondernemingen hebben dan ook meer schulden op de balans dan de kleinere bedrijven of bedrijven zonder productie-installaties.

Hierboven gingen we in op de mate waarin een leverancier al dan niet zelf producent is of alle taken van aankopen, evenwicht en facturatie uitbesteed. Hieronder gaan we specifiek in op hoe een leverancier energie kan aankopen, al dan niet zelf of via partners.

Het aankopen van energie door energieleveranciers gebeurt op verschillende manieren en voornamelijk:

- Via sourcingcontracten. Dit gaat om bilaterale transacties buiten de beurs en worden ook OTC (Over The Counter) genoemd. Deze transacties vinden plaats tussen gekende partners, bijvoorbeeld een producent die verkoopt aan een leverancier. Deze contracten nemen een substantieel deel van de totale markt in beslag.
- Via anonieme transacties op de beurzen voor elektriciteit en aardgas. Bekende beurzen zijn ICE Endex, EPEX Spot Belgium, Nord Pool en EEX. Voor aardgas zijn TTF (Title Transfer Facility) in Nederland en ZTP (Zeebrugge Trading Point) in Zeebrugge bekende virtuele trading points.

De deelnemende partijen van de markt kopen en verkopen elektriciteit en aardgas op lange, korte en zeer korte termijn. Er zijn verschillende 'markten' voor de verhandeling van elektriciteit en aardgas:

- **Forward Market** of de markt op de lange termijn: hier wordt onderhandeld over de energieprijzen tot drie jaar vóór de leveringstermijn. Deze markt laat de partijen toe om een aanzienlijk deel van hun leveringsportefeuilles lange tijd op voorhand veilig te stellen.
- **Day Ahead Market** of de markt voor de handel in elektriciteit of aardgas voor de volgende dag (markt op de korte termijn): deze wordt georganiseerd door verschillende beurzen. Deze markt wordt op Europese schaal georganiseerd om grenscapaciteiten tussen de verschillende Europese landen optimaal te benutten en de prijzen zo laag mogelijk te houden. In deze markt wordt het principe van een veiling gevolgd waarbij marktdeelnemers hun biedingen elke dag indienen vóór 12u.
- **Intraday Market** of de markt van de leveringsdag (markt op de zeer korte termijn): hier onderhandelt men over de elektriciteit tot vijf minuten vóór de fysieke levering. Deze markt laat toe om bij te sturen om bijvoorbeeld het hoofd te bieden aan klimatologische

omstandigheden (koudere dag dan voorspeld) of om op te treden in geval van foutieve voorspellingen (meer afname dan voorspeld bijvoorbeeld).

Voor het uitvoeren van de financiële analyse in dit rapport worden de leveranciers verdeeld in categorieën volgens het criterium “Energieproductie”. Dit criterium heeft zoals hierboven vermeld een belangrijke invloed op de inkomsten en kosten alsook op de balansposities. Om de energieleveranciers met elkaar te kunnen vergelijken en relevante conclusies te trekken, voerden we telkens een analyse per categorie uit. Voor meer details over deze groepen leveranciers verwijzen we naar hoofdstuk 4.

1.2 Aantal vergunde en aantal actieve energieleveranciers

In Vlaanderen hebben in totaal 34 leveranciers een leveringsvergunning voor elektriciteit en hebben 28 leveranciers een leveringsvergunning voor aardgas. Dat is één elektriciteitsleverancier meer en één aardgasleverancier minder dan vorig jaar. Zoals u verder zal lezen, stopte in 2023 één energieleverancier z’n activiteiten (niet omwille van de energiecrisis). We kenden ook aan een aantal bedrijven een leveringsvergunning toe. Er is dus zeker nog altijd interesse om actief te worden als energieleverancier. De evolutie van het aantal leveranciers kan opgevolgd worden via het jaarlijks Marktrapport. Sommige van deze leveranciers zijn echter niet daadwerkelijk actief: ze leveren geen elektriciteit of aardgas, ook al hebben ze wel een vergunning die dat zou toelaten.

Een samenvattend overzicht vindt u hieronder in Tabel 1. De oranje cellen corresponderen met de actieve leveranciers. De niet-actieve leveranciers zijn aangeduid in het grijs: voor wat betreft elektriciteit zijn er 2 van de 34 vergunde leveranciers niet daadwerkelijk actief, voor wat betreft aardgas is er 1 van de 28 vergunde leveranciers niet daadwerkelijk actief. De witte cellen betekenen dat de leveranciers in kwestie geen leveringsvergunning hebben aangevraagd voor, al naargelang het geval, elektriciteit of aardgas.

Tabel 1: Leveranciers die vergund en/of actief zijn op de elektriciteits- en/of aardgasmarkt op 30/11/2023

Leverancier	Elektriciteit	Aardgas
Alix bv		
Antargaz Belgium nv		
Aspiravi Energy nv		
Axpo Benelux nv		
Belgian Eco Energy nv		
Bolt Energie bv		
Coretec Trading bv		
Dats 24 nv		
Ecopower cv		
Electrabel nv (handelsnaam Engie Electrabel)		
Electrawinds Distributie nv		
Elegant bv		
Elektriciteitsbedrijf Merksplas bv		
Elexys nv		
Elindus nv		

Legende:

- Vergund en actief
- Vergund, niet actief
- Niet van toepassing

Eneco Belgium nv		
Energie.be nv		
Energy Together bv		
EnergyVision nv		
Eni S.p.A.		
Enki Trading Benelux bv		
Frank Energie België bv		
GETEC Energie GmbH		
Luminus nv		
OCTA+ Energie nv		
OMV Gas Marketing & Trading Belgium bv		
Power Online nv (handelsnaam Mega)		
RWE Supply & Trading GmbH		
Scholt Energy Control nv		
Slim met Energie België bv		
TotalEnergies Gas & Power Western Europe nv		
TotalEnergies Gas & Power Limited		
TotalEnergies Power & Gas Belgium nv		
Trevion nv		
Vlaams Energiebedrijf nv		
Wingas GmbH		
Wase Wind cv		
Yuso bv		

2 Toezicht op de energieleveranciers door de VREG

2.1 (Financieel) toezicht via de toekenning en opvolging van de leveringsvergunning

De levering van elektriciteit en aardgas aan afnemers, via het distributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, is onderworpen aan de voorafgaande toekenning van een leveringsvergunning door de VREG.¹⁰ Om een leveringsvergunning toegekend te krijgen, moet aan bepaalde voorwaarden voldaan worden.

Concreet moet de kandidaat-leverancier bewijzen

- i) te beschikken over voldoende financiële en technische capaciteit;
- ii) te beschikken over voldoende capaciteit om aan de behoeften van de klanten te voldoen (zowel voor elektriciteit als voor aardgas);
- iii) te voldoen aan een aantal vereisten betreffende professionele betrouwbaarheid;
- iv) juridisch onafhankelijk te zijn t.o.v. de netbeheerders.¹¹

In de relevante bepalingen van het Energiebesluit worden een aantal documenten vermeld die “onder meer” kunnen dienen om aan te tonen dat aan de vermelde voorwaarden voldaan is, maar in principe kan de VREG zelf bepalen op welke manier en op basis van welke informatie de beoordeling wordt gemaakt. De kandidaat-energieleverancier is verplicht zijn volledige medewerking te verlenen. Bij de toekenning van een leveringsvergunning wordt een specifieke procedure uit het Energiebesluit gevolgd.¹²

Eens men energieleverancier (‘houder van een leveringsvergunning’) is, moet men aan al de vermelde voorwaarden, waaronder deze inzake financiële capaciteit, blijven voldoen. Om de VREG toe te laten dat te controleren, moet de energieleverancier hierover jaarlijks rapporteren aan de VREG en is er daarnaast een verplichting om steeds belangrijke nieuwe informatie hieromtrent onmiddellijk aan de VREG te bezorgen.¹³

¹⁰ Cf. art. 4.3.1, §1 van het Energiedecreet.

¹¹ Al deze voorwaarden zijn opgenomen in de artikelen 3.2.1 t.e.m. 3.2.7 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid, BS 8 december 2010 (hierna: Energiebesluit).

¹² Zie de artikelen 3.2.8 t.e.m. 3.2.13 van het Energiebesluit.

¹³ Zie de artikelen 3.2.15 t.e.m. 3.2.17 van het Energiebesluit.

1. Intakegesprek | 2. Aanvraagdossier via modelformulier | 3. Analyse dossier | 4. Beslissing



Figuur 2: Procedure toekenning en opvolging leveringsvergunning

2.1.1 Procedure toekenning leveringsvergunning

De procedure tot toekenning van een leveringsvergunning verloopt in vier stappen:

1. De aanvraagprocedure start met een intakegesprek met de kandidaat-leverancier. In dat gesprek licht de VREG met behulp van een presentatie het aanvraagproces en alle verplichtingen van een leverancier toe;
2. Daarna dient de kandidaat-leverancier een aanvraagdossier in conform het modelformulier op de website van de VREG;
3. De VREG onderzoekt of dat dossier volledig is. Ontbreekt bepaalde informatie, dan wordt een brief gestuurd naar de kandidaat-leverancier met de vraag om de ontbrekende informatie te bezorgen. Eventueel wordt een tweede gesprek georganiseerd indien dit nodig geacht wordt. Het dossier wordt volledig verklaard wanneer alle ontbrekende informatie ingediend is;
4. Binnen de twee maanden na de ontvangst van een volledig aanvraagdossier wordt een beslissing (toekenning/weigering van leveringsvergunning) genomen.

2.1.1.1 Intakegesprek

De aanvraagprocedure start met een intakegesprek met de kandidaat-leverancier. In dat gesprek lichten we met behulp van een presentatie het aanvraagproces toe. We gaan uitgebreid in op alle verplichtingen van een leverancier (zie hoofdstuk 1.1). In dit gesprek wordt duidelijk dat de rol van een leverancier meer inhoudt dan enkel energie leveren en een factuur opmaken.

2.1.1.2 Onderzoek aanvraagdossier

De aanvraag voor een leveringsvergunning moet voldoen aan wettelijke en inhoudelijke voorwaarden, terug te vinden in het Energiebesluit. Die voorwaarden zijn ook verwerkt in een modelformulier¹⁴ dat moet worden ingevuld door de kandidaat-leverancier. Het aanvraagdossier van de kandidaat-leverancier bestaat uit de documenten die worden vermeld in dat modelformulier.

¹⁴ Voor meer informatie, zie <https://www.vreg.be/nl/energieleverancier-worden>

We vragen o.a. naar de

- Statuten van de vennootschap;
- Aandeelhouders, leden van het bestuursorgaan en leden van de dagelijkse leiding;
- Participaties of bestuursfuncties van de vennootschap.

Voor de beoordeling van de **financiële capaciteit** vragen we o.a. naar:

- het recentste ratingrapport van bijvoorbeeld Moody's, Standard & Poor's of Fitch, als de vennootschap over dergelijke rating beschikt;
- de jaarrekening en de jaarverslagen van de vennootschap voor de laatste twee boekjaren, met de balans, de resultatenrekening en de toelichting;
- een kopie van de ondertekende certificatie van de commissaris over de vermelde jaarrekeningen, als ze niet opgenomen zijn in het jaarverslag;
- een nota met de toegepaste waarderingsregels, als die waarderingsregels niet zijn opgenomen in het jaarverslag;
- een businessplan en financieel plan dat o.a. volgende gegevens bevat:
 - een gedetailleerde beschrijving van de herkomst van de financiële middelen (eigen en vreemd vermogen) van het bedrijf, inclusief de toekomstige investeringen en financieringsbehoeften.
 - een cashflowplanning minstens per maand die aantoont dat de vennootschap onder de veronderstellingen van het businessplan over voldoende middelen beschikt om steeds aan zijn verplichtingen te voldoen;
 - een prospectieve jaarrekening en balans voor minstens de komende drie jaar met, indien van toepassing, een onderscheid tussen de leveringsactiviteiten en eventuele andere activiteiten van het bedrijf.

Naast het onderzoek van het business- en financieel plan en de jaarrekening gebeurt de beoordeling volgens een soort cascade:

- Gaat het om een bestaande vennootschap met een goede rating? Dan wordt die beschouwd als 'weinig risicovol';
- Gaat het om een bestaande vennootschap zonder rating, maar winstgevend en met een goede financiële capaciteit? Ook die wordt beschouwd als 'weinig risicovol';
- Gaat het om een bestaande of recent opgerichte vennootschap zonder rating, en met twijfels over de financiële capaciteit? Dan zullen wij een aantal mogelijke waarborgen opvragen:
 - Inbrengen van extra kapitaal;
 - Inbrengen van achtergestelde leningen;
 - Een bijstandsverklaring van de moedermaatschappij.

Andere mogelijke waarborgen zijn bijvoorbeeld:

- Een Profit & Loss Transfer Agreement;
- Cashpooling;
- Een engagementsverklaring door de hoofdaandeelhouder om klanten over te nemen in geval de leverancier de toegang tot het net ontzegt dreigt te worden, zijn leveringsvergunning dreigt opgeheven te worden, of de leverancier dreigt failliet te gaan.

Voor de beoordeling van de **technische capaciteit** vragen we o.a. naar:

- Een omschrijving van de ervaring van het team en de vennootschap in de elektriciteits- en aardgassector;
- Een overzicht van de productiecapaciteit (MW) waarop de aanvrager een beroep kan doen;
- De evenwichtsverantwoordelijke en shipper met wie zal samengewerkt worden;
- Een beschrijving van de wijze waarop volgens UMIG zal gecommuniceerd worden met de distributienetbeheerder;
- De ondertekende sourcingcontract(en), IT-contract, het contract met evenwichtsverantwoordelijke en shipper en de contracten met andere strategische partners.

Voor de beoordeling van de **professionele betrouwbaarheid** vragen we o.a. naar:

- Een bewijs van niet-faillissement en afwezigheid van gerechtelijk akkoord;
- Een uittreksel uit het strafregister over de vennootschap;
- Een getuigschrift van verschuldigde socialezekerheidsbijdragen;
- Een attest van de directe belastingen waaruit blijkt dat de verschuldigde vennootschapsbelasting betaald is;
- Een attest van de indirecte belastingen waaruit blijkt dat de verschuldigde btw betaald is;
- Een ondertekende verklaring op eer waarin onder meer staat dat de bestuurs- en directieleden van de aanvrager niet bij vonnis of arrest dat in kracht van gewijsde is gegaan, veroordeeld werden voor een misdrijf dat hun professionele integriteit aantast en dat de informatie die wordt verstrekt en de stukken die worden toegevoegd, juist, nauwkeurig en volledig zijn.

We onderzoeken of het aanvraagdossier volledig is. Ontbreekt bepaalde informatie, dan wordt een brief gestuurd naar de kandidaat-leverancier en eventueel wordt een tweede gesprek georganiseerd. Tijdens de procedure voor de toekenning van een leveringsvergunning stellen we ook heel wat vragen ter verduidelijking en toelichting aan de kandidaat-leverancier. Indien alle nodige documenten zijn ingediend, dan wordt het dossier volledig verklaard.

Binnen de twee maanden na de ontvangst van het volledige dossier wordt de beslissing tot toekenning/weigering van de leveringsvergunning genomen.

2.1.2 Jaarlijkse opvolging houders leveringsvergunning

Na de toekenning van een leveringsvergunning blijft de VREG elke leverancier opvolgen. De artikelen 3.2.15 t.e.m. 3.2.17 van het Energiebesluit bevatten hieromtrent enkele relevante regels.

Alle leveranciers moeten minstens één keer per jaar een opvolgingsdossier indienen bij de VREG. De deadline daarvoor is op dit moment 31 mei. De VREG vraagt om in dat opvolgingsdossier een update te geven van alle documenten uit het aanvraagdossier. Op basis daarvan gaat de VREG na of de vergunde leverancier nog altijd voldoet aan alle wettelijke voorwaarden.

Bij recent vergunde leveranciers gebeurt dit onderzoek frequenter dan één keer per jaar. De VREG vraagt in dat geval per kwartaal of per half jaar financiële cijfers op, bijvoorbeeld een update van het financieel plan en een cashflowforecast voor de komende 12 maanden.

Tijdens dit onderzoek brengen we de leveranciers in kaart die op basis van een aantal financiële indicatoren slechter scoren dan gemiddeld. We zetten met deze leveranciers een intensiever opvolgingstraject op en we maken indien nodig afspraken over hoe en op welke termijn zij hun financiële situatie moeten verbeteren. We bekijken in samenspraak met de leveranciers in kwestie of er nood is aan een verhoging van het kapitaal, achtergestelde leningen, externe financiering, een bijstandsverklaring van de moedermaatschappij, of andere vormen van waarborgen.

Daarnaast doet de VREG ook een ad-hoc opvolging naar aanleiding van verplichte meldingen door leveranciers. Zo moet elke controlewijziging, fusie of splitsing waarbij een leverancier betrokken is onverwijld aan ons gemeld worden. Hetzelfde geldt voor elke andere belangrijke wijziging die gevolgen kan hebben voor de wijze waarop de leverancier voldoet aan de voorwaarden van het besluit.

2.2 Evaluatie en versterking opvolging leveranciers sinds de energiecrisis

Om de impact van de energiecrisis op alle energieleveranciers actief op de Vlaamse energiemarkt beter te kunnen inschatten, heeft de VREG binnen het kader van zijn taken en bevoegdheden sinds september 2021 verschillende stappen ondernomen ten opzichte van verschillende marktpartijen. Deze stappen worden hierna eerst beknopt weergegeven op een tijdslijn, en vervolgens voor 2023 nader toegelicht.



Figuur 3: Bijkomende acties sinds de energiecrisis

2.2.1 Onderzoek naar aanpak andere regulatoren

We maakten in het voorjaar van 2023 een vergelijking van onze procedure aanvraag leveringsvergunning en jaarlijkse opvolging door de VREG met de manier van werken van:

- De Waalse regulator CWaPE en de Brusselse regulator Brugel: via een (niet-openbare) studie van een extern onderzoeksbureau
- De federale regulator CREG, ACM (Nederland), BNetzA (Duitsland), CRE (Frankrijk): via onderzoek van documenten op de websites en contactname
- Ofgem (UK): via een openbare studie van het bureau Oxera¹⁵

¹⁵ Voor meer informatie, zie <https://www.oxera.com/about-us/media-centre/oxera-independent-review-of-ofgems-regulation-of-the-uk-energy-supply-market/>

- Andere EU-lidstaten: via een (niet-openbaar) CEER-rapport

De belangrijkste conclusies van dit onderzoek:

- De VREG vraagt al heel wat financiële data op in vergelijking met andere regulatoren (business plan, cashflowforecast, financiële projecties, jaarrekeningen ...)
- De meeste EU-landen hebben een vergunningsprocedure
- In tegenstelling tot heel wat andere regulatoren heeft de VREG een jaarlijks, formeel opvolgingstraject waarbij leveranciers actuele financiële cijfers moeten overmaken (o.a. jaarrekening), naast andere gegevens. De VREG houdt deze gegevens jaar na jaar bij en kan op die manier een geïnformeerde beoordeling maken over de energieleveranciers
- Wat hedging-vereisten betreft, bestaan er momenteel geen verplichtingen voor leveranciers. Slechts twee EU-landen en de VREG vragen naar hedginginformatie
- We haalden inspiratie uit de gedetailleerde opvolging door één buitenlandse energieregulator en we stelden extra vragen over de specifieke risico's en risicobeheersstrategieën (zie 2.3.4)

2.2.2 Informatie-uitwisseling binnen FORBEG

De VREG, de andere gewestelijke energieregulatoren (CWAPE en Brugel) en de federale energieregulator CREG organiseerden vanaf oktober 2021 eerst een wekelijks en later een tweewekelijks FORBEG¹⁶-overleg, om de financiële situatie van de marktpartijen (zowel energieleveranciers, evenwichtsverantwoordelijken als bevrachters) op te volgen, de marktevoluties en de impact ervan op gezinnen en bedrijven in kaart te brengen en om signalen uit de verschillende regio's uit te wisselen. In de loop van 2023 werd dit overleg omgevormd tot een maandelijks overleg.

2.2.3 Opvolging gridfee-betalingen en borgstellingen t.a.v. netbeheerders

Op initiatief van de VREG startten we met Fluvius een (systematisch) overleg op om de energiecrisis goed op te volgen.

In 2021 en 2022 had dit overleg vooral betrekking op de rol van Fluvius als noodleverancier en bemiddelingen tussen Fluvius, leveranciers en de VREG in het kader van het toegangscontract (zie 2.2.).

In 2023 heeft dit vooral als doel om zo vroeg mogelijk signalen op te vangen van marktspelers in de problemen. Fluvius volgt de betaling van de gridfee-facturen¹⁷ door de energieleveranciers nauwer op en rapporteert hierover maandelijks aan de VREG. Mocht er een betalingsachterstand zijn bij een leverancier kunnen we opvolgen wat de oorzaken hiervan zijn en of dit tijdelijk is en bijvoorbeeld een technische oorzaak heeft.

Op vraag van de VREG rapporteert Fluvius sinds begin 2023 ook elk kwartaal over de opvolging van de borgstellingen door de energieleveranciers in het kader van de toegangscontracten.

¹⁶ FORBEG: Forum van Belgische Energieregulatoren, een informeel overlegorgaan samengesteld uit vertegenwoordigers van VREG, CREG, Brugel en CWAPE.

¹⁷ Gridfee-facturen zijn de facturen voor de periodieke Tarieven voor Aansluiting op het distributienet; de Tarieven voor gebruik van het distributienet met inbegrip van de kosten in verband met het gebruik van het transmissienet en de kosten in verband met de openbare dienstverplichtingen; de Tarieven voor Ondersteunende diensten; de belastingen, heffingen, toeslagen, bijdragen en retributies.

Vooraleer een toegangshouder/leverancier toegang krijgt tot de distributienetten moet hij één van de hierna voorziene borgstellingen voorleggen ter garantie van zijn financiële verplichtingen aan de distributienetbeheerder:

- Officiële credit rating toegekend door een officieel erkend ratingbureau m.n. Standard & Poors, Moody's of Fitch
- Voldoen aan volgende financiële ratio's berekend op basis van de jaarrekening van de leverancier betreffende de 2 boekjaren die het jaar van de verrichtingen in het kader van het toegangscontract voorafgaat:
 - EBITDA t.o.v. financiële lasten ≥ 5
 - Netto-financiële schuld t.o.v. balanstotaal = maximum 40%
 - EBITDA t.o.v. financiële schulden = minimum 30%.
 - Quickratio of acid test ratio: $(\text{vlottende activa} - \text{voorraden}) / \text{vreemd vermogen op korte termijn} \geq 1$
- Onvoorwaardelijke "parent guarantee" op eerste verzoek
- Onvoorwaardelijke bankwaarborg op eerste verzoek
- Een waarborgsom via overschrijving op de rekening van de distributienetbeheerder.

Fluvius bezorgt ons een overzicht met alle huidige waarborgen, alle acties die zij namen het voorbije kwartaal (bv. opvragen recente rating, hernieuwen ratioberekening, ...), welke data werden opgevraagd en onderzocht en lopende en openstaande zaken.

Maandelijks rapporteert transmissienetbeheerder Elia ons of de evenwichtsverantwoordelijken hun bankgaranties ten aanzien van Elia tijdig verhogen en of alle facturen ten aanzien van Elia tijdig worden betaald. De opvolging van aardgasvervoersnetbeheerder Fluxys gebeurt via het FORBEG-overleg.

2.2.4 Extra rapporteringen door leveranciers

Naar aanleiding van de gestegen energieprijzen op de groothandelsmarkten vanaf de zomer van 2021 besloten we om zowel in het najaar van 2021 als 2022 individuele gesprekken te voeren met alle actieve energieleveranciers om de situatie kort op te volgen. We bevroegen de energieleveranciers over hoe zij stonden tegenover de gestegen prijzen, of zij voldoende liquide middelen hadden om te winter te overbruggen en welke maatregelen zij planden te nemen om hun financiële en bedrijfsrisico's onder controle te houden.

Daarnaast stelden we de energieleveranciers een aantal bijkomende vragen naar aanleiding van de formele jaarlijkse opvolging van de energieleveranciers en dit zowel in mei 2022 als in mei 2023 (zie hoofdstuk 2.1.2).

Bij de meest recente jaarlijkse opvolging van mei 2023 vroegen we naar:

- Een gedetailleerd cashflowstatement per maand voor de periode mei 2023-april 2024 inclusief toelichting bij de financiering die zal voorzien worden voor maanden met een negatieve cashflow.

- Een beschrijving van de aankoop- en hedgingstrategie: hoe kopen de energieleveranciers hun elektriciteit en aardgas aan, en hoe dekken ze zich in tegen stijgende of dalende prijzen (zie hoofdstuk 3)?
- Een beschrijving van de belangrijkste risico's voor de financiële en operationele positie (zie hoofdstuk 3):
 - Marktrisico's als gevolg van volatiele prijzen, margin calls, volumes of klantaantallen;
 - Debiteurenrisico's als gevolg van niet of niet tijdige betaling door klanten;
 - Tegenpartijrisico's als gevolg van niet of niet volledige nakoming van verplichtingen door tegenpartijen;
 - Liquiditeitsrisico's als gevolg van onvoldoende liquide middelen om aan betalingsverplichtingen te voldoen;
 - Operationele risico's als gevolg van de dagelijkse activiteiten, waaronder het voorspellen van volumes en ICT-risico's;
 - Risico's als gevolg van andere activiteiten dan de levering van gas of elektriciteit;
 - Andere risico's.
- De maatregelen om de bovenstaande risico's te mitigeren, en in welke mate deze maatregelen doeltreffend waren?
- Het percentage 'bad debt' over 2022 en de evolutie van dit percentage t.o.v. 2021 en t.o.v. de jaren vóór de energiecrisis.

Vanaf 2024 moeten de leveranciers die gezinnen beleveren maandelijks een aantal cijfers rond wanbetaling van hun klanten aan ons rapporteren. Het gaat o.a. om volgende cijfers:

- Het aantal verstuurde ingebrekestellingen
- Het aantal opgestarte afbetalingsplannen
- De gemiddelde uitstaande schuld en het maandelijks afbetalingsgedrag
- Het aantal opgezegde leveringscontracten
- ...

Op die manier volgen wij het betaalgedrag van klanten op en het mogelijke risico op wanbetaling dat een leverancier loopt.

In het najaar van 2023 organiseerden we geen individuele overleggesprekken met de energieleveranciers. Dat betekent niet dat we niet langer de vinger aan de pols houden, maar we zagen geen nood aan 1-op-1-gesprekken met alle actieve leveranciers.

2.2.5 Andere controles

Sinds de energiecrisis controleerden we op regelmatige tijdstippen of de energieleveranciers openstaande schulden hebben bij de RSZ, btw en andere belastingadministraties. Vanaf 2024 gaan we dit op kwartaalbasis checken.

Daarnaast gaan we via gespecialiseerde software de kredietscore na van alle energieleveranciers. Via deze kredietscore brengen we de kredietwaardigheid en het risicoprofiel in kaart. Dit onderzoek doen we vanaf 2024 halfjaarlijks.

2.3 Bemiddeling voorafgaand aan ontzegging toegang tot het distributienet

De VREG speelt ook een sleutelrol bij de ontzegging van de toegang tot het net.

Artikel 4.1.18 van het Energiedecreet is het basisartikel i.v.m. de toegang tot de distributienetten en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Volgens dit artikel kan de netbeheerder o.m. de toegang tot zijn net beëindigen indien de toegangshouder niet meer voldoet aan de voorwaarden voor de toegang tot zijn net, vastgelegd in of krachtens de technische reglementen van de VREG.

De voorwaarden voor de toegang tot het elektriciteitsdistributienet worden meer bepaald opgelijst in art. 4.2.2 van het Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit (TRDE)¹⁸ van de VREG. De voorwaarden voor de toegang tot het aardgasdistributienet worden opgelijst in het analoge art. 4.2.2 van het Technisch Reglement voor de Distributie van Gas (TRDG)¹⁹ van de VREG. Eén van de in deze artikelen vermelde voorwaarden is de ondertekening van het meest recente toegangscontract met de elektriciteits- resp. aardgasdistributienetbeheerder. Het Toegangscontract Elektriciteit en het Toegangscontract Aardgas²⁰ bevatten elk op hun beurt een artikel 5 met opschortende voorwaarden voor het verlenen van toegang tot het elektriciteits- resp. aardgasdistributienet.

De voorwaarden in het TRDE en het Toegangscontract Elektriciteit resp. het TRDG en het Toegangscontract Aardgas hebben o.m. betrekking op het voldoen aan de vastgelegde betalingsvoorwaarden en het bewijs van financiële capaciteit op basis van een borgstelling. Voor wat betreft deze borgstelling, laten art. 10 van het Toegangscontract Elektriciteit resp. art. 10 van het Toegangscontract Aardgas de toegangshouder (leverancier) verschillende mogelijkheden: een officiële credit rating, financiële ratio's, een onvoorwaardelijke parent guarantee, een onvoorwaardelijke bankwaarborg of een waarborgsom.

Art. 7.2 Toegangscontract Elektriciteit | Art. 7.2 Toegangscontract Aardgas bepaalt de "aangelegenheden die aanleiding kunnen geven tot het geheel of gedeeltelijk opschorten of beëindigen van de toegang tot het distributienet aan de toegangshouder". Daaronder deze aangelegenheden:

- er zijn ernstige signalen in de markt m.b.t. de financiële capaciteit van de toegangshouder (leverancier);²¹
- de toegangshouder (leverancier) leeft de financiële verplichtingen uit het toegangscontract (bijvoorbeeld rond de borgstelling) niet na.²²

¹⁸ Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit in het Vlaamse Gewest van 24 maart 2023, goedgekeurd bij beslissing van de VREG met referentie BESL-2023-07 en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 13 april 2023. Raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/technische-reglementen.

¹⁹ Technisch Reglement voor de Distributie van Gas in het Vlaamse Gewest van 24 maart 2023, goedgekeurd bij beslissing van de VREG met referentie BESL-2023-09 en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 13 april 2023. Raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/technische-reglementen.

²⁰ De toegangscontracten met de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders zijn raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/energieleverancier-worden.

²¹ Zie meer bepaald art. 7.2.1, laatste lid Toegangscontract Elektriciteit | art. 7.2.1, laatste lid, Toegangscontract Aardgas.

²² Zie meer bepaald art. 7.2.4 Toegangscontract Elektriciteit | art. 7.2.4 Toegangscontract Aardgas.

Conform art. 4.1.18. §3 en §3/1 van het Energiedecreet kan de netbeheerder in principe²³ maar overgaan tot ontzegging van de toegang van een toegangshouder (leverancier) tot het net, na i) voorafgaande bemiddeling door de VREG en ii) voorafgaande toestemming van de VREG.

Het Toegangscontract Elektriciteit | Toegangscontract Aardgas bevat voor elke aangelegenheid die aanleiding kan geven tot de ontzegging van de toegang tot het distributienet, de na te volgen procedurele regels. Kort samengevat zal de distributienetbeheerder (Fluvius) telkens contact opnemen met de betrokken toegangshouder (leverancier) en deze een termijn geven om de nodige informatie te bezorgen, en de niet-naleving van het toegangscontract te beëindigen. Als dat niet gebeurt, dan zal de VREG de distributienetbeheerder (Fluvius) en de toegangshouder (leverancier) oproepen voor een bemiddelingsvergadering. De VREG neemt daarbij de rol van bemiddelaar en procesbegeleider op zich, en maakt o.a. een formeel proces-verbaal op van de bemiddelingsvergadering. Al naargelang het geval kunnen er één of meerdere bemiddelingsvergaderingen worden georganiseerd. Zolang de VREG de bemiddeling niet formeel beëindigt, worden de termijnen voor evt. ontzegging van de toegang, zoals voorzien in het toegangscontract, geschorst.²⁴

Na het doorlopen van de bemiddeling kan de DNB, zoals al vermeld, de toegang slechts ontzeggen na voorafgaande toestemming door de VREG.

In 2021 en in 2022 werd de VREG door Fluvius een aantal keren in kennis gesteld van “ernstige signalen in de markt” m.b.t. de financiële capaciteit van een toegangshouder (leverancier), en van het feit dat een toegangshouder (leverancier) niet meer beschikte over een borgstelling zoals vereist door het Toegangscontract Elektriciteit | Toegangscontract Aardgas.

Sinds 2023 rapporteert Fluvius elk kwartaal, op onze vraag, over de opvolging van de borgstellingen door de energieleveranciers in het kader van de toegangscontracten.

Vooraleer een toegangshouder/leverancier toegang krijgt tot de distributienetten moet hij één van de vijf voorziene borgstellingen voorleggen ter garantie van zijn financiële verplichtingen aan de distributienetbeheerder.

Fluvius bezorgt ons een overzicht met alle huidige waarborgen, alle acties die zij namen het voorbije kwartaal (bv. opvragen recente rating, hernieuwen ratioberekening, ...), welke data werden opgevraagd en onderzocht en lopende en openstaande zaken. Voor meer details, zie hoofdstuk 2.3.3.

Meer achtergrondinformatie over het regelgevend kader i.v.m. de leveringsvergunning, de toegang tot het net en de noodleveranciersregeling, evenals de rol van de VREG daarbij, vindt u achteraan dit rapport (zie Bijlage 1).

²³ Volgens die bepaling is voorafgaande bemiddeling door de VREG en toestemming van de VREG slechts in drie gevallen niét vereist “bij overmacht of een noodsituatie, zoals omschreven in het van toepassing zijnde technisch reglement”, ii) indien “de netbeheerder oordeelt dat er een ernstig risico bestaat voor de veiligheid van personen of materieel” en iii) indien “voor een individueel toegangspunt, het aansluitingsvermogen op aanzienlijke wijze overschreden wordt”.

²⁴ Conform art. 7.2.5, laatste lid Toegangscontract Elektriciteit | art. 7.2.5, laatste lid Toegangscontract Aardgas.

2.4 Leveranciers die hun activiteiten stopzetten

Uiteraard bestaat altijd het risico dat een energieleverancier er niet meer in slaagt om al zijn contractuele, wettelijke en inzonderheid financiële verplichtingen na te komen, en daardoor zijn activiteiten moet beëindigen.

Zo waren er in de 20 jaar sinds de vrijmaking van de elektriciteits- en aardgasmarkt (2002 en 2003) twee periodes waarin een aantal energieleveranciers hun activiteiten stopzetten:

- Een eerste periode was in 2018. Drie energieleveranciers, Belpower International, Energie I&V België (handelsnaam Anode) en Energy People, moesten hun activiteiten stopzetten omdat ze niet meer aan al hun financiële verplichtingen voldeden. Ook het bedrijf Energie E&E (ook onder handelsnaam Anode) kwam in de problemen. Aangezien dit bedrijf optrad als evenwichtsverantwoordelijke van een aantal leveranciers, moesten deze op zoek naar een nieuwe partner. De tweede helft van 2018 was een periode van grote stijgingen van de prijzen op de energiemarkten.
- Een tweede periode begon aan het eind van de zomer van 2021: toen begonnen de prijzen op de Europese groothandelsmarkten te stijgen. Hierdoor kwamen drie energieleveranciers in de problemen: Vlaamse Energieleverancier, Watz en Energie 2030 Agence (AECO). Voor meer informatie verwijzen wij naar hoofdstuk **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..** van het HYPERLINK "<https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2022-24>" [rapport](#) van vorig jaar en naar 2.4.1 verder in het rapport.

Zoals hierboven al uitgebreid beschreven kan de VREG globaal genomen langs twee wegen financiële problemen van energieleveranciers op het spoor komen en opvolgen:

- Langs de ene kant via de opvolging van de financiële capaciteit van de energieleverancier. Is de financiële capaciteit van een energieleverancier niet langer toereikend, dan zal de VREG de energieleverancier daarop wijzen, de kans geven om zich opnieuw in de regel te stellen, en – wanneer de financiële problemen voortduren – horen.²⁵ In het kader van die opvolging kan de VREG bijvoorbeeld extra financiële zekerheden vragen van een energieleverancier.
- Langs de andere kant zal de VREG door de distributienetbeheerders (Fluvius) worden ingelicht als zij menen dat een energieleverancier niet meer voldoet aan zijn financiële verplichtingen bepaald in het toegangscontract, als toegangshouder. De VREG heeft dan de taak om te bemiddelen tussen Fluvius en de energieleverancier-toegangshouder.²⁶

In het beste geval kan er bij financiële problemen van een energieleverancier een oplossing gevonden worden, en kan de energieleverancier zijn activiteiten verderzetten. In het slechtste geval moet de energieleverancier zijn activiteiten stopzetten, hetzij omdat de VREG, na de energieleverancier te hebben gehoord, zich genoodzaakt ziet de leveringsvergunning op te heffen, hetzij omdat de bemiddeling i.v.m. de toegang tot het net mislukt en de distributienetbeheerders de energieleverancier-toegangshouder de toegang tot hun net ontzeggen, na toestemming door de VREG. Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid dat een

²⁵ Zie artikel 3.2.14 van het Energiebesluit.

²⁶ Zie artikel 4.1.18, §3/1 van het Energiedecreet.

energieleverancier failliet²⁷ gaat, of dat er ten aanzien van hem een gerechtelijke reorganisatieprocedure²⁸ wordt geopend.

In veel gevallen kan een stopzetting van de activiteiten van een energieleverancier wel grondig worden voorbereid, zodat zijn klanten er zo weinig mogelijk hinder van ondervinden. In elk geval zal geen enkele klant zonder elektriciteit of aardgas vallen. Fluvius treedt immers tijdelijk op als noodleverancier,²⁹ totdat de voormalige klanten van de betrokken energieleverancier een nieuw contract sluiten met een commerciële energieleverancier.

Sinds het begin van de energiecrisis in het najaar van 2021 zijn drie energieleveranciers gestopt met hun activiteiten in Vlaanderen: Vlaamse Energieleverancier, Watz en Energie 2030 Agence (AECO).

Voor meer informatie i.v.m. de stopzetting van de activiteiten van *Vlaamse Energieleverancier* en *Watz* verwijzen wij naar het [rapport](#) van vorig jaar.

Energie 2030 Agence

Fluvius beëindigde op 18 maart 2022 de toegang van *Energie 2030 Agence* (handelsnaam AECO) tot de Vlaamse aardgasdistributienetten. AECO kon niet meer voldoen aan haar contractuele verplichtingen tegenover Fluvius. Fluvius kon toen de toegang van AECO tot haar aardgasdistributienetten zonder voorafgaandelijke bemiddeling en toestemming van de VREG beëindigen, aangezien de reden voor de beëindiging van de toegang gelegen was in het feit dat de bevrachter (shipper) van AECO het contract met AECO had opgezegd.³⁰ In 2022 bouwde AECO haar klantenportfolio voor elektriciteit verder af. De laatste contracten eindigden op 31 december 2022. Na bewijs door Fluvius dat het toegangscontract met AECO was beëindigd en de klantenportfolio van AECO leeg was, heeft de VREG de leveringsvergunningen voor elektriciteit en aardgas van AECO opgeheven met ingang van 16 juni 2023.³¹

Antargaz

Op 17 november 2022 kondigde de groep boven Antargaz (UGI) aan dat zij hun activiteiten voor de verkoop van aardgas en elektriciteit in België geleidelijk aan zullen afbouwen. Antargaz koos OCTA+ Energie als partner om de aansluitingen van de Antargaz-overeenkomsten in Vlaanderen over te nemen vanaf 1 september 2023. Het ging om een louter strategische beslissing. De

²⁷ De belangrijkste regels m.b.t. faillissement zijn opgenomen in Boek XX, Titel VI van het Wetboek van Economisch Recht (WER).

²⁸ De belangrijkste regels m.b.t. gerechtelijke reorganisatieprocedures zijn opgenomen in Boek XX, Titel V e.v. van het WER.

²⁹ Zie artikel 4.3.3 van het Energiedecreet.

³⁰ Sinds begin 2023 kan de netbeheerder echter ook in de situatie waarin de toegangshouder geen evenwichtsverantwoordelijke of bevrachter meer heeft, de toegang tot zijn net alleen opschorten of beëindigen na voorafgaande bemiddeling en toestemming van de VREG. Dit ten gevolge van de wijzigingen aangebracht in art. 4.1.18, §3, 2^{de} lid Energiedecreet, bij art. 13 van het decreet van 23 december 2022 tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen, BS 29 december 2022.

³¹ Beslissing van de VREG met betrekking tot de opheffing van de beslissingen van de VREG van 10 december 2019 m.b.t. de toekenning van een leveringsvergunning voor elektriciteit (BESL-2019-128) en de toekenning van een leveringsvergunning voor aardgas (BESL-2019-129) aan Energie 2030 Agence NV (BESL-2023-44), raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/besl-2023-44.

aandeelhouder (UGI) wil geen risico's nemen en vindt de levering van elektriciteit en gas door de volatiliteit van de prijzen te risicovol geworden. Antargaz blijft verder actief in België als leverancier van propaangas in tanks, autogas en butaan- en propaangas in flessen.

Eoly

In 2023 is er nog één leverancier, EOLY, die zijn activiteiten, los van de energiecrisis, heeft stopgezet nadat de klantenportfolio volledig was afgebouwd. De VREG heeft vervolgens, na vraag daartoe, de leveringsvergunningen opgeheven.³²

3 Belangrijke risico's voor de leveranciers

In het rapport van vorig jaar gingen we in detail in op de impact die de uitzonderlijk hoge en volatiele energieprijzen hadden op gezinnen en bedrijven, en ook op de energieleveranciers. Voor meer informatie verwijzen wij naar hoofdstuk 3 van het [rapport](#) van vorig jaar.

In 2023 vroegen we de energieleveranciers om de belangrijkste risico's voor hun financiële en operationele positie te beschrijven. We definieerden zelf volgende risico's:

- Marktrisico's als gevolg van volatiele prijzen, margin calls, volumes of klantaantallen;
- Debiteurenrisico's als gevolg van niet of niet tijdige betaling door klanten;
- Tegenpartijrisico's als gevolg van niet of niet volledige nakoming van verplichtingen door tegenpartijen;
- Liquiditeitsrisico's als gevolg van onvoldoende liquide middelen om aan betalingsverplichtingen te voldoen;
- Operationele risico's als gevolg van de dagelijkse activiteiten, waaronder het voorspellen van volumes en ICT-risico's;
- Risico's als gevolg van andere activiteiten dan de levering van gas of elektriciteit;
- Andere risico's.

We vroegen de leveranciers ook naar de genomen maatregelen om de bovenstaande risico's te mitigeren (risicobeheersstrategieën) en in welke mate deze maatregelen doeltreffend waren.

Wij gaan de leveranciers vanaf nu vragen elk jaar deze risico's te actualiseren en de risicobeheersstrategieën up te daten.

In wat volgt gaan we in detail in op al deze risico's en de maatregelen die de leveranciers nemen om deze risico's te beperken. We beschrijven daarnaast ook hoe wij dit risico opvolgen.

³² Beslissing van de VREG met betrekking tot de opheffing van de beslissing van de VREG van 3 oktober 2012 m.b.t. de toekenning van een leveringsvergunning voor elektriciteit aan WE Power NV (BESL-2012-22), zoals gewijzigd op 12 januari 2016 (naamswijziging naar EOLY NV), en de opheffing van de beslissing van de VREG van 21 augustus 2015 m.b.t. de toekenning van een leveringsvergunning voor aardgas aan WE Power NV (BESL-2015-37), zoals gewijzigd op 12 januari 2016 (naamswijziging naar EOLY NV) (BESL-2023-105), raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/document/besl-2023-105.

3.1 Marktrisico's

Marktrisico's zijn sterk gelinkt aan de toestand van de markt, en dus sterk gerelateerd aan de (volatiele) groothandelsprijzen, aan volumes en het gedrag van klanten (churn bijvoorbeeld, dat is het aantal klanten dat jaarlijks vertrekt bij een energieleverancier).

3.1.1 Context – evolutie groothandelsmarktprijzen

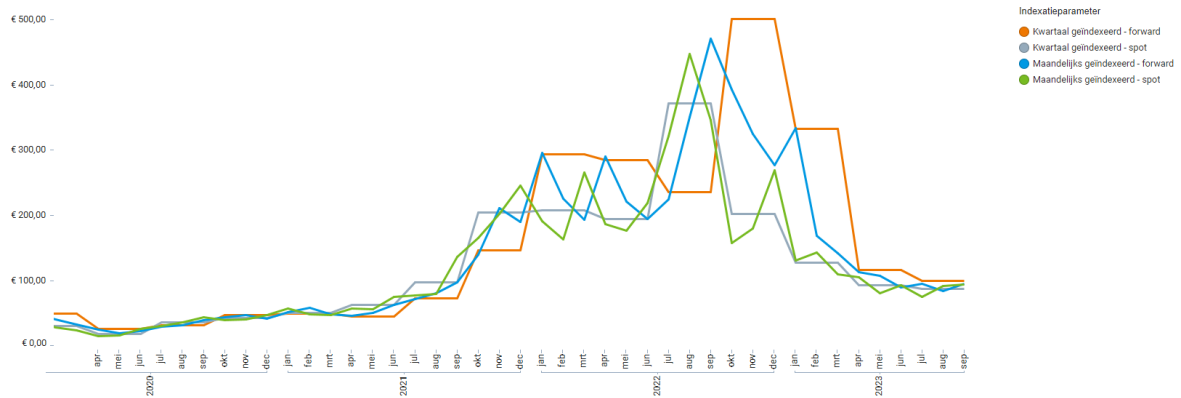
De energieprijzen op de groothandelsmarkten zijn begonnen stijgen vanaf het einde van de zomer van 2021. Enerzijds kwam dit door een grote vraag naar aardgas vanuit China, en door de toename van de economische activiteit na de coronacrisis. Anderzijds waren de aardgasopslagniveaus in Europa lager dan normaal en lag het aanbod van aardgas via pijpleidingen lager dan normaal.

Na de inval van Rusland in Oekraïne eind februari 2022 stegen de groothandelsprijzen voor aardgas opnieuw. Door de economische sancties vanuit Europa en de reactie daarop door Rusland, levert Rusland minder aardgas aan Europa sinds het najaar van 2022. Dit veroorzaakte zenuwachtigheid op de Europese markten, die leidde tot volatiele aardgasprijzen op ongezien hoge niveaus. Aardgas wordt nu vooral ingevoerd vanuit Noorwegen (via pijpleidingen) en vanuit de Verenigde Staten van Amerika (vloeibaar gas via LNG-tankers).

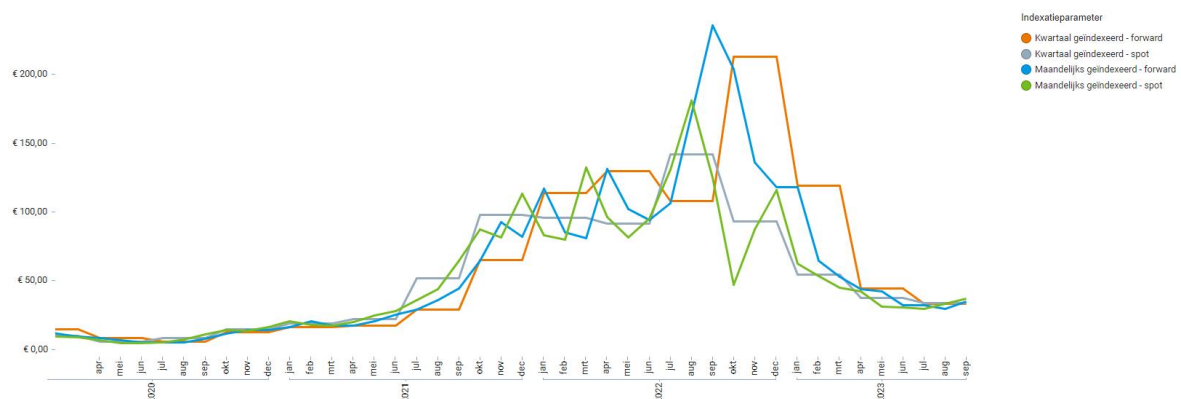
De hoge groothandelsprijzen voor elektriciteit kunnen verklaard worden door het mechanisme van marginale prijszetting. Marginale prijszetting betekent dat de elektriciteitsprijzen worden bepaald door de variabele kosten van de marginale productiecentrale, d.w.z. de duurste productiecentrale die nodig is om aan de vraag te voldoen. De productiekost van de laatst geproduceerde kWh komt overeen met deze van gas- of steenkoolcentrales, daar deze productiecentrales de hoogste variabele kosten hebben, gelet op de kost van de brandstof (gas of steenkool). Bovendien omvat de productiekost van elektriciteit in een gas- of steenkoolcentrale niet enkel de kost van de brandstof, maar ook de CO₂-emissiekost. Kortom, hoe hoger de prijs van aardgas of steenkool en de prijs van CO₂, hoe groter de kosten van deze productiecentrales en dus hoe hoger de prijzen op de groothandelsmarkt voor elektriciteit.

Sinds april 2023 zien we een aanzienlijke prijsdaling op de groothandelsmarkten. De prijzen zijn nu gestabiliseerd, maar op een hoger niveau dan voor de start van de energiecrisis. Wij volgen de prijsevoluties elke maand op en bieden transparantie via het dashboard https://dashboard.vreg.be/report/DMR_Groothandelsprijzen.html.

In Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. Figuur 4 en Figuur 5 ziet u de evolutie van de indexatieparameters op basis van de prijzen op de groothandelsmarkten van elektriciteit en gas relevant voor België. Hiermee geven we een beeld van de prijstendens op de groothandelsmarkten.



Figuur 4: Evolutie indexatieparameters o.b.v. groothandelsprijen elektriciteit (€/MWh, excl. btw)



Figuur 5: Evolutie indexatieparameters o.b.v. groothandelsprijen aardgas (€/MWh, excl. btw)

3.1.2 Aangeboden producten

Veel leveranciers blijven zoveel mogelijk weg van **contracten met vaste prijzen of klikmogelijkheden**. Door de prijsvolatiliteit en mogelijke fouten in volumevoorspellingen zijn de kosten en risico's te groot geworden. Enkele zakelijke leveranciers geven aan dat ze hun klanten proberen te ontmoedigen om nog klikproducten te kopen om op die manier het marktrisico in te perken. De leveranciers die wel nog vaste prijzen of klikcontracten aanbieden geven aan dat ze hogere risicopremies vragen om het risico zoveel mogelijk in te dekken.

Contracten met variabele prijzen zijn voor sommige leveranciers ook minder interessant geworden. Ook al is het risico hier beperkter, fouten in volumevoorspellingen en churn (frequentie waarmee klanten van energieleverancier wisselen) kunnen er toch voor zorgen dat leveranciers zware verliezen maken op deze producten.

De leveranciers die wel nog werken met producten waarvoor gehedged moet worden (zie 3.1.3, bijvoorbeeld contracten met vaste prijzen), geven aan hun werknemers goed op te leiden, de hedgingstrategieën regelmatig te evalueren en heel aandachtig te zijn voor de prijsevoluties op de markten om de prijsvolatiliteit zoveel mogelijk te kunnen opvangen. Deze leveranciers geven ook aan dat niet enkel hoge prijzen op spotmarkten een risico zijn, maar ook de zeer hoge margin calls³³ bij hoge energieprijzen. Deze margin calls zetten een heel hoge druk op hun liquiditeit.

³³ Margin calls: garanties die energieleveranciers of traders moeten stellen om op lange termijn energie te kunnen kopen op de groothandelsmarkten. Deze garanties of margin calls dienen als verdediging tegen wanbetaling door de energieleverancier of trader. Hoe hoger de prijzen op de groothandelsmarkten, hoe hoger de vereiste margin calls.

Een oplossing van leveranciers om de risico's bij hedging in te dekken is hun marge verhogen. Deze marge kan dan worden gebruikt voor gestegen aankoop-, verkoop- of onbalanskosten, maar ook voor gestegen financieringskosten en eventuele wanbetalingen van klanten.

Verschillende leveranciers geven aan dat ze willen focussen op **spotprijzen en/of dynamische prijzen**, waarbij de volatiliteit van de prijzen quasi volledig kan worden doorgerekend aan de klanten.

Het aantal en de aard van de aangeboden producten per leverancier kan opgevolgd worden via de V-test³⁴. Vanaf 2024 wordt de rapportering ook aangevuld met rapportering van aantal afnemers per product.

3.1.3 Risicobeheersstrategie: hedging³⁵

Om de toegepaste hedgingstrategieën van de leveranciers beter te begrijpen, moeten we een onderscheid maken tussen de verschillende soorten prijzen die door de leveranciers worden aangerekend aan de klanten. Hieronder volgt inzicht in hoe energieleveranciers in Vlaanderen hun hedgingstrategie beschrijven. Deze vraag stelden we voor de eerste keer bij de opvolging over 2021 (dossier in te dienen tegen 31 mei 2022). Sindsdien is dit een recurrente vraag die we elk jaar stellen bij de opvolging.

3.1.3.1 Vaste prijzen

In het geval van contracten met vaste prijzen, wordt er over het algemeen gewerkt met back-to-back hedging. Hierbij wordt het voorspelde volume zo snel mogelijk ingekocht aan een prijs die overeenstemt met wat de leverancier aan zijn klanten aanbiedt. Hiermee dekken de leveranciers zich al gedeeltelijk in voor de verschillende risico's.

Een aantal leveranciers geven aan de volumes al aan te kopen voordat klanten zich hebben ingeschreven op het product. Zij moeten dus niet alleen de volumes schatten, maar ook het aantal klanten. Andere leveranciers wachten tot klanten zich niet meer kunnen inschrijven op het product. Zij moeten dus niet het aantal klanten inschatten, maar riskeren wel dat de prijs op de groothandelsmarkten al sterk veranderd is ten opzichte van wat ze hebben aangeboden aan de klanten.

Sommige leveranciers geven aan dat het aangekochte volume rekening houdt met churn. Waarschijnlijk houden veel meer leveranciers hier rekening mee, maar gaven ze het niet aan in hun antwoord. Als er specifieke churnpercentages worden aangegeven, liggen deze meestal rond 20%.

Leveranciers met eigen productie, productie van de moedermaatschappij, of met PPA's (power purchase agreements met groene producenten) zorgen ervoor dat ze (een deel van de) verkochte volumes hiermee kunnen dekken.

Voor B2B voorzien leveranciers klikmogelijkheden. Hierbij kunnen de klanten ervoor kiezen om de prijzen voor een bepaalde periode vast te leggen, afhankelijk van de groothandelsprijzen op het moment van de klik. De leverancier dekt zich op het moment van de klik altijd voor 100% in. De klanten krijgen hierbij van de meeste leveranciers ook een toegelaten bandbreedte (hoeveel

³⁴ Zie <https://vtest.vreg.be/>

³⁵ Hedging: een strategie om prijsrisico's af te dekken. Een strategie die gericht is op het indekken van elke open positie en dat via de beschikbare instrumenten in de markt of via de beschikbare productiemiddelen.

mogen ze afwijken van voorspelde volumes/vermogens). Wanneer ze buiten de bandbreedte gaan, moeten ze de bijkomende volumes betalen aan bv. spotprijzen.

Verschillende leveranciers beperken de klikcontracten of de mogelijkheden bij klikcontracten naar aanleiding van de energiecrisis. Eén leverancier beslist nu zelf (in samenspraak met de klant) welke hoeveelheden wanneer geklikt worden. Daarnaast is er een andere leverancier die geen 100% klikcontracten meer zal aanbieden, in plaats daarvan komt er een combinatieproduct, waarbij de baseload vastgeklikt kan worden en het restprofiel aan een dynamische prijs zal zijn.

3.1.3.2 Variabele prijzen

Over het algemeen volgen de leveranciers de strategie zoals aangegeven door de indexatieparameter (bv. Endex 303: koop gedurende het kwartaal voorafgaand aan het leveringskwartaal het voorspelde volume in).

3.1.3.3 Open posities

Gezien hedging voor vaste en variabele prijzen gebeurt op basis van voorspelde volumes, is er nog altijd een resterend risico voor voorspellingsfouten, waardoor niet alles op voorhand gehedged kan worden en dus nog open staat. Leveranciers proberen dit risico zoveel mogelijk te beperken of door te rekenen aan de klanten. Zo geeft één leverancier aan dat ze een 'shaping-risico' doorrekenen.

Open posities kunnen ook ontstaan doordat er op de markten vaak een minimum verhandelbaar volume is (bijv. 1 MW). Hierdoor blijft er een vaak een residu over van 0,x MW dat niet direct ingedekt kan worden. Voor kleine leveranciers kan dit met de hogere prijsvolatiliteit ook al een serieus risico vormen.

3.1.3.4 Dynamische prijzen

Opvallend meer leveranciers bieden in 2023 dynamische contracten aan en willen zich hierop meer gaan focussen. Het belangrijkste argument voor de dynamische prijzen lijkt risicobeperking. Door de volumes pas een dag op voorhand aan te kopen, zijn de volumevoorspellingen redelijk nauwkeurig en valt het volumerisico deels weg. Ook het prijsrisico wordt grotendeels doorgerekend naar de klant.

3.1.4 Aantal klanten

In 2022 werd het aantal klanten bij bepaalde leveranciers bewust zo constant mogelijk gehouden om de volatiliteit te kunnen dragen. Andere leveranciers geven aan dat klanten bewuster zijn geworden van prijzen en dienstverlening.

3.2 Debiteurenrisico

De risico's waaraan energieleveranciers blootgesteld zijn, zijn door de energiecrisis veranderd en/of groter geworden. Bij hoge en volatiele energieprijzen vermoeden we dat de kans op wanbetaling door klanten verhoogt. Dit wordt ook wel het risico op **bad debt** genoemd.

Veel leveranciers geven aan dat wanbetaling is gestegen door de hogere prijzen. Ze rapporteren dat ze tijdens de energiecrisis wanbetaling beter zijn gaan opvolgen: ze detecteren sneller gevallen van wanbetaling en gaan sneller contact opnemen met de klant. Heel wat leveranciers geven ook aan flexibeler te zijn om afbetalingsplannen toe te kennen. Enkele zakelijke leveranciers melden dat ze niet-kredietwaardige partijen niet als klant nemen of dat ze die klanten een waarborg of bankgarantie laten voorzien, om op die manier minder risico te lopen op wanbetaling. Sommigen hanteren kortere betaaltermijnen of laten een klant een eerste voorschot betalen vooraleer ze starten met de levering van elektriciteit of aardgas. Daarnaast hebben een aantal leveranciers hun marges verhoogd zodat ze de gestegen wanbetalingen kunnen opvangen. Sommige leveranciers geven aan hun voorschotten regelmatig of zelfs automatisch aan te passen zodat klanten niet verrast worden door een hoge eindafrekening en zodat de leverancier altijd een bedrag binnenkrijgt dat de werkelijke kost van het contract weerspiegelt.

Bij enkele leveranciers is het percentage bad debt gestegen, maar bij andere is het percentage lager dan in 2020 (tijdens de covidcrisis).

Echter, globaal gezien zien we geen alarmsignalen afgaan. De leveranciers verwijzen hiervoor naar de maatregelen van de overheid en het meermaals verhogen van de voorschotten van klanten. Hoewel dit negatief onthaald werd in de pers, werden er zo minder klanten geconfronteerd met een hoge afrekening (en een eventueel daaraan gekoppeld betaalplan).

Vanaf 2024 moeten de leveranciers die gezinnen beleveren maandelijks een aantal cijfers rond wanbetaling van hun klanten aan ons rapporteren. Het gaat o.a. om volgende cijfers:

- Het aantal verstuurd ingebrekestellingen
- Het aantal opgestarte afbetalingsplannen
- De gemiddelde uitstaande schuld en het maandelijks afbetalingsgedrag
- Het aantal opgezegde leveringscontracten
- ...

Op die manier volgen wij het betaalgedrag van klanten op en het mogelijke risico op wanbetaling dat een leverancier loopt.

3.3 Tegenpartijrisico's

Tegenpartijrisico's houden in dat leveranciers sterk afhankelijk kunnen zijn van bepaalde externe partijen. Als deze partijen zelf problemen ondervinden, wegvallen of weigeren samen te werken met de leverancier, dan kan dit de werking van de leverancier ernstig verstoren.

Typische kritieke tegenpartijen zijn de BRP, de shipper, de sourcers, de partner voor communicatie met de netbeheerder en de partner voor de facturering van de klanten. Bijna alle

leveranciers geven aan zich bewust te zijn dat ze (zeer) afhankelijk zijn van externe partners. De manier waarop naar dit risico gekeken wordt en hoe ermee wordt omgegaan, verschilt echter:

- De leverancier werkt al lang samen met deze partners en vertrouwt hen;
- De leverancier vertrouwt op de reputatie van de externe partner;
- De leverancier heeft een gezond wantrouwen ten opzichte van partijen waarbij waarborgen moeten worden gestort en volgt continu de hoogte van die waarborgen op;
- De leverancier diversifieert en sluit contracten met verschillende sourcers;
- De leverancier identificeert de kritische punten en bereidt zich voor door fall-back procedures op te zetten;
- De leverancier wil voor een aantal taken niet langer afhankelijk zijn en probeert om deze taken zelf uit te voeren.

De VREG volgt dit risico op door alle ondertekende en lopende contracten op te vragen met shipper, BRP, sourcingpartners, ICT-partner(s) en andere strategische partners.

3.4 Liquiditeitsrisico's

Leveranciers moeten altijd in staat zijn hun rekeningen te betalen, ze moeten er m.a.w. voor zorgen dat ze liquide blijven. De leveranciers geven aan dit te doen door:

- Een cash pooling systeem of door steun van het moederbedrijf (= parent guarantees);
- Kredietlijnen bij de bank. Veel leveranciers geven aan dat ze die kredietlijnen hebben geopend of hebben uitgebreid sinds de energiecrisis.

Enkele specifieke gevallen:

- Verhoogde aanwezigheid van liquiditeit door grote voorraad aan groenestroomcertificaten. Deze voorraad wordt bijgehouden om aan toekomstige quota te kunnen voldoen, maar kan in geval van nood verkocht worden;
- Moeilijkheden inzake liquiditeit door het stopzetten van de uitreiking van steuncertificaten;
- Meer liquiditeit door een gekrompen klantenportefeuille, waardoor er ook minder risico is op financiële problemen.

De leveranciers geven aan dat ze de liquiditeit beter zijn beginnen opvolgen sinds de recente energiecrisis. Enkele genomen maatregelen zijn:

- Liquiditeitsmanagement;
- Kasstroomprognoses opstellen;
- Het debiteurenrisico beter in de gaten houden (zie hierboven) en/of;
- Een comité aanstellen dat deals met grote bedragen of het opstarten van nieuwe producten moet goedkeuren.

Bovendien proberen de leveranciers hun inkomsten beter te regelen. Dit proberen ze te bereiken door voorschotten regelmatig aan te passen aan de marktprijzen (sommige leveranciers spreken

zelfs over dynamische voorschotten), door hogere marges te nemen en door meer kosten rechtstreeks door te rekenen aan klanten.

De VREG volgt dit risico op door elk jaar cashflowstatements op te vragen voor een periode van 12 maanden. Daarnaast moeten de leveranciers die gezinnen beleveren vanaf 2024 maandelijks een aantal cijfers rond wanbetaling van hun klanten aan ons rapporteren (zie 3.2).

3.5 Andere risico's

Verschillende leveranciers geven aan dat ze veel bezig zijn met **cybersecurity**, dat ze inzetten op opleiding en bewustmaking van het personeel en dat ze hun hard- en software zo goed mogelijk proberen te beveiligen.

Een ander operationeel risico dat vaak terugkomt is het **'key person risk'**: het risico dat een persoon met essentiële kennis of ervaring onverwacht en voor lange tijd uitvalt. Leveranciers proberen zich daar op voor te bereiden door interne opleidingen te voorzien en procedures bij belangrijke processen vast te leggen. Leveranciers geven aan dat dit risico groter is geworden: het personeel is zwaar overwerkt door de recente energiecrisis, de vele maatregelen en de problemen bij MIG6. **MIG6** wordt ook vaak aangehaald als een risico: de leveranciers vertrouwen nog niet op de datakwaliteit en steken veel tijd in het controleren en corrigeren van de marktberichten.

Tegelijkertijd is **digitalisering** voor de leveranciers een mogelijkheid om operationele risico's te vermijden, maar het introduceert op zijn beurt ook nieuwe risico's (zoals de voormelde cybersecurity). De leveranciers geven aan dat ze hierdoor heel snel moeten groeien, wat gepaard kan gaan met groeipijnen.

Slechts een beperkt aantal leveranciers is bezig met **andere activiteiten dan elektriciteit en aardgas**. Zij geven aan dat die activiteiten minder risicovol zijn dan de levering van energie en dat de diversificatie in de activiteiten ook zorgt voor een lager risico.

Ook **regulatoire risico's** zoals de afwezigheid van de verbrekingsvergoeding wordt aangehaald, alsook energiedelen en de manier waarop het momenteel in elkaar zit.

4 Financiële analyse

4.1 Aanpak

Wij werkten samen met extern adviesbureau KPMG voor het uitvoeren van een uitgebreide financiële analyse van de jaarrekeningen over het meest recente boekjaar 2022 van alle actieve energieleveranciers in Vlaanderen.

De analyse gebeurt louter op basis van publiek beschikbare informatie, meer specifiek de financiële informatie beschikbaar op basis van de neergelegde jaarrekeningen. Voor Belgische bedrijven geldt een neerleggingsverplichting waardoor de informatie publiek beschikbaar is via de Nationale Bank van België. Voor de buitenlandse bedrijven die als energieleverancier actief zijn, is dit niet het geval. Hiervoor werd de informatie via de VREG bekomen. De aard van de brondata zorgt ook voor bepaalde beperkingen, namelijk:

- De gebruikte publieke data bevatten weinig detailgegevens rond de opmaak van de balansposities eveneens de componenten van de inkomsten en uitgaven. Bovendien wordt er in de energiesector gebruik gemaakt van indekking via financiële contracten (hedging). Informatie over deze contracten en de impact ervan op de balans en het jaarresultaat naar de toekomst toe worden niet aangegeven in de publiek beschikbare jaarrekeningen.
- De financiële rekeningen zijn slechts op jaarlijks niveau beschikbaar, wat minder inzicht geeft in de fluctuaties van balansposities en resultaten doorheen het jaar. Daarnaast kunnen bedrijven er ook voor zorgen dat hun jaarlijkse eindbalans beter oogt dan wat de werkelijkheid zou zijn.
- De jaarrekeningen zijn een weerspiegeling van het verleden en hebben geen tot een beperkt voorspellend karakter. Dit werd in het rapport van vorig jaar bevestigd door de analyse van de drie leveranciers die hun activiteiten hadden stopgezet. Er waren geen elementen ten opzichte van andere spelers die erop wezen dat deze spelers zich in moeilijkheden bevonden.
- Tot slot zijn de meest recente financiële gegevens beperkt tot het jaar 2022 en zullen de rekeningen voor het jaar 2023 pas tegen de zomer van 2024 beschikbaar zijn voor verdere analyse. De analyse die we hier gevoerd hebben kan dus al een deel achterhaald zijn.

Andere beperkingen komen aan bod in bijlage 2.

4.1.1 Indeling in types leveranciers

Voor het uitvoeren van de financiële analyse in dit rapport werden ook dit jaar de leveranciers verdeeld in categorieën volgens het criterium “Energieproductie”. Dit criterium heeft een belangrijke invloed op de inkomsten en kosten alsook op de balansposities. We wilden onderzoeken of deze indeling tot grote verschillen zou leiden in de financiële ratio’s en capaciteit van de verschillende types leveranciers. We zouden de leveranciers ook op een andere manier kunnen indelen: op basis van vaste/variabele contracten, op basis van beleverde doelgroepen, op basis van grootte, ...

Om de energieleveranciers met elkaar te kunnen vergelijken en relevante conclusies te trekken, voerden we telkens een analyse per categorie uit.

We definiëren de volgende categorieën:

1. “Energieleveranciers met eigen productie”: energieleveranciers die zelf energie opwekken. Het gaat zowel om grote als om kleinere spelers, al dan niet deel uitmakend van een groep. Deze spelers zijn zowel volledig Belgisch als deel in handen van buitenlandse aandeelhouders. Er is een subcategorie “Electrabel nv” omdat deze speler vele malen groter is dan de andere. Meer uitleg onder Tabel 2.
2. “Energieleveranciers met productie in de groep”: energieleveranciers die deel uitmaken van een grotere groep waarbinnen energie wordt opgewekt. Deze leveranciers kunnen dus energie aankopen van een zusterbedrijf, waardoor ze mogelijk betere voorwaarden kunnen vastleggen of alleszins een meer robuuste bevoorrading van energie kunnen verkrijgen. Het gaat zowel om grote als om kleinere spelers. De subcategorie “Buitenlandse spelers” zijn volledig in handen van buitenlandse aandeelhouders. De subcategorie “Energieleveranciers met productie in de groep (excl. buitenlandse spelers)” zijn ofwel volledig Belgisch ofwel deels in handen van buitenlandse aandeelhouders.
3. “Energieleveranciers zonder productie”: energieleveranciers die niet over eigen productiecapaciteit beschikken of geen deel uitmaken van een groep waar energie wordt opgewekt. Deze leveranciers moeten in de markt energie aankopen. Deze spelers zijn ofwel volledig Belgisch ofwel voor een beperkt deel in handen van buitenlandse aandeelhouders.

Hieronder vindt u de indeling van de leveranciers in de verschillende (sub)categorieën.

Tabel 2. Overzicht van de opdeling van de energieleveranciers

Energieleveranciers met eigen productie	Energieleveranciers met productie in de groep	Energieleveranciers zonder productie
Electrabel nv	Buitenlandse spelers	Alix bv
Electrabel nv	Eni Spa Getec Energie GmbH RWE Supply & Trading GmbH Wingas GmbH	Antargaz Belgium nv Coretec Trading bv Elegant bv Elexys nv Elindus nv
Energieleveranciers met eigen productie (excl. Electrabel nv)	Energieleveranciers met productie in de groep (excl. buitenlandse spelers)	EnergyVision nv Octa+ Energie nv
Aspiravi Energy nv Belgian Eco Energy nv Ecopower cv Elektriciteitsbedrijf Merksplas bv Luminus nv Trevion nv	Axpo Benelux nv Bolt Energie bv Dats 24 nv Energie.be nv Electrawinds Distributie nv Eneco Belgium nv OMV Gas Marketing & Trading Belgium bv TotalEnergies Gas & Power Western Europe nv TotalEnergies Power & Gas Belgium nv Wase Wind cv	Power Online nv (Mega) Scholt Energy Control nv Slim met Energie bv Vlaams Energiebedrijf nv Yuso bv

Voor de analyse van de ratio's wordt een verder onderscheid gemaakt in bepaalde subcategorieën:

- *Onderverdeling Energieleveranciers met eigen productie: "Electrabel" en "Energieleveranciers met eigen productie (excl. Electrabel)".*
In het Vlaamse en Belgische energielandschap is Electrabel een zeer grote, belangrijke speler. Ten opzichte van de andere spelers in de categorie "Energieleveranciers met eigen productie" zijn de financiële cijfers en balansposities van Electrabel vele malen groter en dus overheersend. Hierdoor heeft de positie van Electrabel in zowel balansposten als resultaten een belangrijke impact op de ratio's en bijgevolg ook op de conclusies die zouden getrokken worden. De conclusies zouden enkel voor Electrabel gelden en mogelijks niet voor de andere spelers in deze categorie. We analyseren Electrabel daarom apart en we maken een subcategorie "Energieleveranciers met eigen productie (excl. Electrabel)".
- *Energieleveranciers met productie in de groep: "Buitenlandse spelers" en "Energieleveranciers met productie in de groep (excl. buitenlandse spelers)".*
Bij de leveranciers met productie in de groep zitten enkele buitenlandse spelers die een leveringsvergunning ontvingen van de VREG. Gezien deze spelers geen verplichting hebben om hun cijfers via de Nationale Bank van België te rapporteren, vroegen we de geconsolideerde cijfers voor deze spelers op. Dit zijn buitenlandse spelers die vele malen groter zijn dan de andere energieleveranciers met productie in de groep, waardoor eventuele conclusies die op geaggregeerd niveau zouden gemaakt worden, opnieuw mogelijks niet geldig zijn voor de andere leveranciers.

4.1.2 Keuze financiële ratio's

We baseerden ons op vier categorieën van ratio's, die hieronder en in bijlage 2 grondig worden besproken:

- De liquiditeit van de leveranciers en hun capaciteit om kortlopende schulden (operationeel en financieel) af te betalen;
- De solvabiliteit van dezelfde bedrijven en de dekkingsgraad van hun financiële schulden;
- De rendabiliteit van de Vlaamse elektriciteits- en gasleveranciers;
- Het werkkapitaal en kasbeheer.

Samengenomen geven deze vier invalshoeken een goed inzicht in de financiële gezondheid van de geanalyseerde bedrijven.

4.2 Bevindingen

4.2.1 Liquiditeit

Liquiditeit geeft aan of een bedrijf alle kortlopende schulden (tot maximaal een jaar) kan betalen zonder (extra) externe financiering. De quick en cash ratio zijn een goede indicatie of dit inderdaad het geval is, waarbij de cash ratio strenger is en enkel kijkt naar cash. De quick ratio houdt daarnaast ook rekening met handelsvorderingen.

Energieleveranciers zonder productie vertonen de meest liquide financiële positie. Dit wordt aangetoond via de current ratio en quick ratio die zich boven de theoretische norm (1) bevinden. De andere types leveranciers liggen onder deze norm en vertonen een licht dalende trend. Daarnaast houden energieleveranciers zonder productie ook relatief de grootste cashbuffer aan in vergelijking met de andere leverancierstypes.

4.2.2 Solvabiliteit

De solvabiliteit wijst op het deel van de balans van het bedrijf dat gedekt wordt door het eigen vermogen. Deze ratio geeft een indicatie van het risico waaraan schuldeisers (waaronder klanten, andere marktpartijen en banken) zijn blootgesteld als de leverancier niet langer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Investeerdere of banken bekijken deze ratio als ze overwegen om bijkomende kredieten toe te kennen.

De Dekkingsgraad van de schuldenlast (Debt Service Coverage Ratio of DSCR-ratio) vertoont over het algemeen een stabiele trend, al zijn er onderling wel grote verschillen. Algemeen genomen rapporteren de energieleveranciers met productie in de groep een dalende DSCR-ratio, hetgeen wijst op dalende terugbetalingscapaciteit.

De Debt-to-equity ratio (die aangeeft in welke mate de leverancier schulden aangaat dan wel eigen vermogen gebruikt om activa te financieren) vertoont in het algemeen een stijgende trend. Dit is niet noodzakelijk slecht, gezien de kost van vreemd vermogen gewoonlijk lager is dan de kost van eigen vermogen. De stijgende trend van de debt-to-equity moet wel worden opgevolgd de komende jaren, gezien een stijgende ratio ook meer risico met zich meebrengt (bv. niet terugbetalen van schuldeisers...).

De financiële hefboom toont voor 2022 in het algemeen een dalende trend voor de energieleveranciers in Vlaanderen. Dit betekent dat de leveranciers meer eigen vermogen aanhouden en/of de financiële schulden afbouwen.

Het beeld verschilt sterk van leverancier tot leverancier. Een energieleverancier zonder eigen elektriciteitsopwekking heeft weinig nood aan vaste activa voor het ondersteunen van zijn economische activiteit en heeft dus beperkte financiële schulden. Deze groep heeft een financiële hefboom van 37%. Een energieleverancier met eigen elektriciteitsopwekking heeft meer vaste activa op de balans en heeft hierdoor vaker hogere financiële schulden.

De langlopende financiële schulden van de energieleveranciers met eigen productie zijn in 2022 verder gedaald. Binnen deze categorie van leveranciers, met uitzondering van Electrabel, ging dit gepaard met een stijging van de financiële schulden op ten hoogste 1 jaar. Het aandeel van de financiële schulden voor de energieleveranciers zonder productie is aanzienlijk lager dan van de energieleveranciers met eigen productie. Deze laatste hebben namelijk meer nood aan vaste activa en gaan dit vaak financieren met langlopende financiële schulden. Voor de energieleveranciers met productie in de groep dalen in 2022 de financiële schulden in zijn totaliteit. De leveranciers zonder productie kennen een toename van zowel de korte als lange termijn financiële schulden.

De algemene solvabiliteit van de energieleveranciers zonder productie geeft een zeer stabiele en financieel gezonde indruk. De REBITDA kan de kortetermijnschulden 2 tot 4 maal terugbetalen tussen 2017 en 2022.

4.2.3 Rendabiliteit

De rendabiliteit beschrijft hoe de winst van een onderneming zich verhoudt tot de grootte van de onderneming. Het is dus een waardemeter voor de efficiëntie van de ingezette middelen.

Van de 34 actieve leveranciers maakten er 11 leveranciers verlies over 2022. Twee op drie energieleveranciers maken over 2022 dus winst.

De marges verslechteren over de hele lijn, behalve de REBITDA- en winstmarge voor belastingen voor de energieleveranciers met eigen productie (excl. Electrabel) en laten zich trapsgewijs voelen doorheen de brutomarge, over de REBITDA-marge tot de winstmarge voor belastingen. Dit geeft aan dat de operationele winstgevendheid onder druk is komen te staan. Hogere aankooprijzen van energie en in verhouding stabiel gebleven verkoopprijzen kunnen hier de oorzaak van zijn.

Alle energieleveranciers zonder productie en met eigen productie laten zowel een omzetgroei als een stijging van de totale activa optekenen. Bij de energieleveranciers met productie in de groep (met uitzondering van TotalEnergies Power & Gas Belgium) zien we het tegenovergestelde. Zij zien in 2022 hun omzet dalen en de totale activa verkleinen.

4.2.4 Werkkapitaal en kasbeheer

Werkkapitaal is het kapitaal dat een bedrijf nodig heeft om aan de dagelijkse financiële verplichtingen te voldoen: leveranciers betalen, lonen uitkeren, ... Werkkapitaal is het verschil tussen de vlottende activa (zoals voorraden, handelsvorderingen en liquide middelen) en de vlottende passiva (zoals handelsschulden en andere kortlopende schulden).

In het ideale geval heeft een bedrijf een licht negatief werkkapitaal, waarbij het bedrijf de handelsschulden als financieringsbron gebruikt. Een bedrijf met een te negatief werkkapitaal kan echter problemen krijgen om de dagelijkse uitgaven te betalen. Een positief werkkapitaal is ook niet goed. Werkkapitaal is namelijk geld dat niets oplevert. Het staat niet op de bank en het kan ook niet geïnvesteerd worden in groei.

Het netto-werkkapitaal van de energieleveranciers blijft negatief en vertoont een licht dalende trend, behalve bij de energieleveranciers zonder productie. Dit is niet noodzakelijk iets negatief, gezien het erop wijst dat de energieleveranciers zich 'voorfinancieren' bij hun schuldeisers.

In 2022 dalen het aantal dagen klantenkrediet en het aantal dagen leverancierskrediet, behalve bij de leveranciers met productie in de groep. Dit betekent dat zowel de klanten van, als de energieleveranciers zelf, hun uitstaande facturen sneller betalen.

In 2022 daalt de cashconversiecyclus, behalve bij de leveranciers zonder productie. Dit kan ook als positief worden beschouwd, het betekent dat de energieleveranciers sneller hun goederen kunnen omzetten in cash.

4.3 Conclusies

In het algemeen zien we voor 2022 een verderzetting van de trends die we al zagen in 2021. De hogere aankooprijzen voor energie in 2022 drukken op de marges van de energieleveranciers in Vlaanderen, met een negatieve winstmarge voor belastingen tot gevolg voor de leveranciers met eigen productie en productie in de groep. De leveranciers zonder productie waren over het algemeen iets winstgevender. Naast de hoge aankooprijzen wegen o.a. ook de voorzieningen voor de nieuwe belasting op de overwinst en de minder gunstige windjaren 2021 en 2022 op de resultaten. De volatiliteit van de gas- en elektriciteitsprijzen gecombineerd met een minder dan verwacht aanbod aan windenergie had een impact op de aankoopkost van verschillende leveranciers met eigen productie of productie in de groep, op de prijshedgingstrategie (zie hoofdstuk 3.1.3) en de balanceringskosten. Deze zwakkere operationele resultaten worden gecombineerd met verder toenemende handelsschulden.

Op basis van alle informatie waarover we beschikken, gaan geen alarmbellen af. Naast de publieke informatie uit de jaarrekeningen hebben wij ook vertrouwelijke info die we ontvangen bij de jaarlijkse opvolging van de leveranciers. Sommige leveranciers maken bovendien deel uit van grote, kapitaalkrachtige groepen. Ten slotte zijn er ongetwijfeld ook verrichtingen en afspraken binnen een groep die een impact hebben op de financiële cijfers.

Omdat de situatie voor een aantal leveranciers niet verbeterde in 2022 na het al moeilijke jaar 2021 blijven we de financiële situatie van de leveranciers nauwgezet opvolgen. Naast het constante toezicht gedurende het jaar zullen we volgend jaar opnieuw een uitgebreide financiële analyse doen op basis van de methodiek die we de afgelopen twee jaar samen met PwC en KPMG op punt hebben gezet, maar dan op basis van de jaarrekeningen over 2023.

Bijlage 1: Regelgevend kader

In deze bijlage geven we wat meer achtergrondinformatie over de relevante regelgeving van toepassing op de leveringsvergunning (6.1), de toegang tot het net (6.2) en de noodleveranciersregeling (6.3). In het rapport zelf wordt al enkele keren (veelal in voetnoot) naar deze regelgeving verwezen.

Regelgeving i.v.m. de leveringsvergunning

Decretaal kader

Artikel 4.3.1 van het Energiedecreet is het basisartikel i.v.m. de leveringsvergunning. De eerste paragraaf van dit artikel bevat o.m. het principe dat men in het Vlaamse Gewest pas elektriciteit en aardgas mag leveren nadat men daartoe een leveringsvergunning van de VREG heeft verkregen:

§1. De levering van elektriciteit en aardgas via het distributienet of het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit, aan afnemers, is onderworpen aan de voorafgaande toekenning van een leveringsvergunning door de VREG.

De levering van elektriciteit en aardgas door een netbeheerder in het kader van zijn taken, vermeld in artikel 4.1.6, of een openbardienstverplichting die opgelegd is in dit decreet of een uitvoeringsbesluit ervan, is niet onderworpen aan de toekenning van een leveringsvergunning.

De tweede paragraaf van dit artikel delegeert vervolgens aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid om de voorwaarden en de procedures i.v.m. de toekenning van de leveringsvergunning, maar ook de wijziging en de opheffing ervan, te bepalen:

§2. De Vlaamse Regering bepaalt, na advies van de VREG, de voorwaarden en de procedure tot toekenning, wijziging en opheffing van een leveringsvergunning.

De voorwaarden tot toekenning van een leveringsvergunning hebben in ieder geval betrekking op :

1° de technische, organisatorische en financiële capaciteit van de aanvrager;

2° de professionele betrouwbaarheid van de aanvrager;

3° de capaciteit van de aanvrager om aan de behoeften van zijn afnemers te voldoen;

4° de openbardienstverplichtingen die opgelegd zijn aan de leveranciers volgens dit decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan;

5° de beheersmatige en juridische onafhankelijkheid van de aanvrager ten opzichte van de netbeheerders.

Bij gebrek aan een beslissing door de VREG binnen twee maanden na de ontvangst van een volledig aanvraagdossier, waarvan het model wordt vastgesteld door de VREG, wordt de leveringsvergunning geacht verleend te zijn.

Het faillissement of de gerechtelijke reorganisatie van de houder van een leveringsvergunning leidt van rechtswege tot de opheffing van de leveringsvergunning.

De laatste paragraaf van artikel 4.3.1 van het Energiedecreet vermeldt nog dat alle leveranciers die elektriciteit of aardgas leveren aan afnemers in Vlaanderen, moeten voldoen aan de relevante vereisten in de technische reglementen van de VREG.

§ 3. Iedere leverancier die elektriciteit of aardgas levert aan afnemers in het Vlaamse Gewest voldoet aan de handels- en balanceringsvereisten, vastgelegd in de technische reglementen.

Nadere uitvoering

Titel III, hoofdstuk II van het Energiebesluit geeft uitvoering aan de delegatie aan de Vlaamse Regering in art. 4.3.1, §2 van het Energiedecreet (zie hierboven).

De artikelen 3.2.1 t.e.m. 3.2.7 van het Energiebesluit bevatten de **voorwaarden waaraan de houder van een leveringsvergunning moet voldoen**. Deze voorwaarden betreffen:

- de financiële en technische capaciteit;
- de professionele betrouwbaarheid;
- de capaciteit om aan de behoeften van de klant te voldoen;
- de beheersmatige en juridische onafhankelijkheid ten opzichte van de netbeheerders.

In de artikelen 3.2.1 t.e.m. 3.2.7 van het Energiebesluit zelf, evenals in andere bepalingen van het Energiebesluit waarnaar in die artikelen wordt verwezen, worden een aantal documenten vermeld die “onder meer” kunnen dienen om aan te tonen dat aan de vermelde voorwaarden voldaan is. Die documenten worden hieronder, per voorwaarde, opgesomd.

Financiële capaciteit:

- *passende bankverklaringen;*
- *balansen, uittreksels uit de balansen of jaarrekeningen, als de wetgeving van het land waar de netbeheerder gevestigd is de bekendmaking van de balansen voorschrijft;*
- *een verklaring over de omzet van de laatste drie boekjaren.*

Technische capaciteit:

- *een lijst met de relevante studie- en beroepskwalificaties van de personeelsleden;*
- *een lijst met de belangrijkste activiteiten in de laatste drie jaar;*
- *een verklaring over de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting en over de omvang van het personeelskader weergeeft tijdens de laatste drie jaar.*

Capaciteit om aan de behoeften van de klant te voldoen (elektriciteit):

- *een beschrijving van de hoeveelheid elektriciteit die zelf opgewekt wordt of aangekocht wordt bij derden, alsook de productiewijze en de productieplaats;*
- *een beschrijving van de hoeveelheid en de aard van de geleverde elektriciteit;*
- *een beschrijving van de manier waarop het evenwicht tussen geproduceerde en geleverde elektriciteit gerealiseerd wordt.*

Capaciteit om aan de behoeften van de klant te voldoen (aardgas):

- *een beschrijving van de hoeveelheid aardgas die zelf ingevoerd wordt of aangekocht wordt bij derden, alsook de oorsprong van het aardgas;*
- *een beschrijving van de hoeveelheid en de aard van het geleverde aardgas;*
- *een beschrijving van de manier waarop het evenwicht tussen het ingevoerde of gekochte aardgas en het geleverde aardgas gerealiseerd wordt.*

Aangezien i.v.m. de hierboven opgesomde documenten quasi telkens wordt vermeld dat deze “onder meer” gebruikt kunnen worden om aan te tonen dat aan een bepaalde voorwaarde voldaan is, zijn de opsommingen niet-limitatief. De VREG heeft de mogelijkheid om ook andere elementen in overweging te nemen, bij het beoordelen of al dan niet aan de voorwaarden voor de toekenning van een leveringsvergunning voldaan is.

Het vervolg van titel III, hoofdstuk II van het Energiebesluit beschrijft de verschillende procedures en informatieverstrekkingen die in het kader van de leveringsvergunning gelden.

De artikelen 3.2.8 t.e.m. 3.2.13 van het Energiebesluit hebben betrekking op de **procedure tot toekenning van een leveringsvergunning**. Bij deze toekenningsprocedure werkt de VREG met een uitgebreid modelformulier, om het aanvraagdossier van de kandidaat-leverancier te stroomlijnen. In dit modelformulier werden de voorwaarden waaraan de houder van een leveringsvergunning moet voldoen (zie hoger) verwerkt. Verwacht wordt dat een kandidaat-leverancier het modelformulier zo nauwkeurig mogelijk invult en de documenten bijvoegt die vermeld worden in het modelformulier.

Voor de beoordeling van de financiële capaciteit zijn dat:

- het recentste ratingrapport van bijvoorbeeld Moody's, Standard & Poor's of Fitch, als de vennootschap over dergelijke rating beschikt;
- de jaarrekening en de jaarverslagen van de vennootschap voor de laatste twee boekjaren, met de balans, de resultatenrekening en de toelichting;
- een kopie van de ondertekende certificatie van de commissaris over de vermelde jaarrekeningen, als ze niet opgenomen zijn in het jaarverslag;
- een nota met de toegepaste waarderingsregels, als die waarderingsregels niet zijn opgenomen in het jaarverslag;
- een businessplan en financieel plan, met onder meer volgende gegevens:
 - een gedetailleerde beschrijving van de herkomst van de financiële middelen – zowel eigen als vreemd vermogen – van het bedrijf, inclusief de toekomstige investeringen en financieringsbehoeften;
 - een cashflowplanning voor minstens de komende 12 maanden die aantoont dat de vennootschap onder de veronderstellingen van het businessplan over voldoende middelen beschikt om steeds aan zijn verplichtingen te voldoen;
 - een prospectieve jaarrekening en balans voor minstens de komende drie jaar, met indien van toepassing een onderscheid tussen de leveringsactiviteiten en eventuele andere activiteiten van het bedrijf.

Naast onderzoek van het business- en financieel plan en de jaarrekening gebeurt het onderzoek van de VREG m.b.t. de financiële capaciteit van een kandidaat-leverancier volgens een soort cascade:

- Gaat het om een bestaande vennootschap met een goede rating? Dan wordt die beschouwd als ‘weinig risicovol’;
- Gaat het om een bestaande vennootschap zonder rating, maar winstgevend en met een goede solvabiliteit en rendabiliteit? Ook die wordt beschouwd als ‘weinig risicovol’;
- Gaat het om een bestaande, recent opgerichte of op te richten vennootschap zonder rating, en met twijfels over de financiële capaciteit? Dan kunnen wij een aantal mogelijke waarborgen opvragen:
 - vragen om extra kapitaal in te brengen;
 - om achtergestelde leningen in te brengen;
 - een bijstandsverklaring van de moedermaatschappij.

Andere mogelijke waarborgen zijn bijvoorbeeld:

- Een Profit & Loss Transfer Agreement; of
- Cashpooling;
- Een engagementsverklaring door de hoofdaandeelhouder om klanten over te nemen in geval de leverancier de toegang tot het net ontzegd dreigt te worden, zijn leveringsvergunning dreigt opgeheven te worden, of de leverancier dreigt failliet te gaan.

Na de toekenning van een leveringsvergunning blijft de VREG elke leverancier opvolgen. De artikelen 3.2.15 t.e.m. 3.2.17 van het Energiebesluit bevatten hieromtrent enkele relevante regels.

Alle leveranciers moeten één keer per jaar een opvolgingsdossier indienen bij de VREG. De deadline daarvoor is op dit moment 31 mei. De VREG vraagt om in dat opvolgingsdossier een update te geven van alle documenten uit het aanvraagdossier. Op basis daarvan gaat de VREG na of de vergunde leverancier nog altijd voldoet aan alle wettelijke voorwaarden.

Bij recent vergunde leveranciers gebeurt dit onderzoek frequenter dan één keer per jaar. De VREG vraagt in dat geval per kwartaal of per half jaar financiële cijfers op, bijvoorbeeld een update van het financieel plan en een cashflowforecast voor de komende 12 maanden.

Daarnaast doet de VREG ook een ad-hoc opvolging naar aanleiding van verplichte meldingen door leveranciers. Zo moet elke controlewijziging, fusie of splitsing waarbij een leverancier betrokken is onverwijld aan ons gemeld worden. Hetzelfde geldt voor elke statutenwijziging en elke andere belangrijke wijziging die gevolgen kan hebben voor de wijze waarop de leverancier voldoet aan de voorwaarden van het Energiebesluit.

Onder sectie 2.2 van het rapport geven we een meer specifieke toelichting bij het uitgebreide toezicht van de VREG sinds het vorige rapport.

Tot slot is het interessant om in het kader van dit rapport nog te verwijzen naar artikel 3.2.14 van het Energiebesluit en art. 4.3.1, §2, laatste lid van het Energiedecreet. Beide bepalingen hebben betrekking op **de opheffing van een leveringsvergunning**. Er zijn, samengevat, drie situaties die tot een opheffing (kunnen) leiden, namelijk i) de situatie waarin de VREG oordeelt dat de leverancier niet meer aan de voorwaarden voor de leveringsvergunning (cf. hoger uiteengezet)

voldoet, ii) de situatie waarin een leverancier zelf vraagt om zijn vergunning te laten opheffen, en iii) faillissement of gerechtelijke reorganisatie van de leverancier.

In de eerste situatie moet een specifieke procedure gevolgd worden:

Stap 1: De leverancier wordt (per aangetekende brief) gemotiveerd op de hoogte gebracht van de redenen waarom hij volgens de VREG niet meer aan de voorwaarden voor de leveringsvergunning voldoet, waarbij een deadline wordt opgelegd om alsnog (opnieuw) aan de voorwaarden te voldoen.

Stap 2: Indien de deadline verstrijkt zonder dat de nodige handelingen gesteld zijn om opnieuw aan de voorwaarden te voldoen, organiseert de VREG een hoorzitting met de leverancier, waarbij deze de kans krijgt om zijn argumenten toe te lichten m.b.t. de vaststellingen van de VREG.

Stap 3: Na deze hoorzitting kan de VREG de gemotiveerde beslissing nemen om de leveringsvergunning op te heffen.

Voor de tweede situatie, nl. een expliciete vraag van de leverancier zelf om zijn vergunning op te laten heffen, bevat het Energiebesluit geen specifieke procedure. Wel is er het vereiste dat de leverancier die zijn vergunning zelf wil laten opheffen, aantoont dat hij al zijn klanten heeft overgedragen aan één of meerdere andere energieleveranciers.

Voor wat betreft de derde situatie, nl. faillissement of gerechtelijke reorganisatie van de leverancier, bepaalt art. 4.3.1, §2, laatste lid van het Energiedecreet dat dit van rechtswege leidt tot de opheffing van de leveringsvergunning. Dit betekent in de praktijk dat de VREG geen expliciete beslissing tot opheffing van de leveringsvergunning meer hoeft te nemen. Deze bepaling i.v.m. de van rechtswege opheffing van de leveringsvergunning in geval van faillissement of gerechtelijke reorganisatie, geldt nog maar sinds begin 2023.³⁶

Regelgeving i.v.m. de toegang tot het net

In het rapport zelf komt aan bod dat het niet enkel de opheffing van de leveringsvergunning is, die tot de stopzetting van de activiteiten van een energieleverancier kan leiden. Ook als de energieleverancier niet meer voldoet aan zijn contractuele verplichtingen ten aanzien van de distributienetbeheerders (Fluvius), met wie een toegangscontract werd gesloten, kan dit tot de stopzetting van de activiteiten van de energieleverancier leiden. De distributienetbeheerders kunnen nl. een energieleverancier die het toegangscontract niet naleeft de toegang tot hun distributienet ontzeggen; een leverancier die geen toegang meer heeft tot de distributienetten, kan uiteraard ook niet meer leveren over die netten.

Voor wat betreft het plaatselijk vervoernet van elektriciteit zijn de principes hetzelfde. Een energieleverancier die een afnemer op dit net belevert, moet een toegangscontract met

³⁶ De bepaling die hierin voorziet, het vierde en laatste lid van art. 4.3.1, §2 van het Energiedecreet, werd ingevoegd bij art. 15 van het decreet van 23 december 2022 tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen, *BS* 29 december 2022.

netbeheerder Elia hebben gesloten i.v.m. de toegang tot dit net. Indien de energieleverancier zijn contractuele verplichtingen t.a.v. Elia niet nakomt, kan dit ook leiden tot een ontzegging van de toegang van die leverancier tot het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

In wat volgt, focussen we ons vnl. op de regelgeving i.v.m. de toegang tot de *distributienetten*.

Artikel 4.1.18 van het Energiedecreet is het basisartikel i.v.m. de toegang tot de distributienetten en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

De tweede paragraaf van dit artikel vermeldt slechts drie redenen op grond waarvan de netbeheerder de toegang tot zijn net kan weigeren, beëindigen of opschorten, namelijk:

- zijn net beschikt niet over voldoende capaciteit beschikt om het vervoer te verzekeren;
- de veilige en betrouwbare werking van zijn net komt in het gedrang;
- er wordt door de (kandidaat-)toegangshouder niet (meer) voldaan aan de voorwaarden voor de toegang tot zijn net, vastgelegd in of krachtens de technische reglementen van de VREG.

De voorwaarden voor de toegang tot het elektriciteitsdistributienet worden opgelijst in art. 4.2.2 van het Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit (TRDE)³⁷ van de VREG. De voorwaarden voor de toegang tot het aardgasdistributienet worden opgelijst in het analoge art. 4.2.2 van het Technisch Reglement voor de Distributie van Gas (TRDG)³⁸ van de VREG. Eén van de in deze artikelen vermelde voorwaarden is de ondertekening van het meest recente toegangscontract met de elektriciteits- resp. aardgasdistributienetbeheerder. Het Toegangscontract Elektriciteit en het Toegangscontract Aardgas³⁹ bevatten elk op hun beurt een artikel 5 met opschortende voorwaarden voor het verlenen van toegang tot het elektriciteits- resp. aardgasdistributienet.

De voorwaarden in het TRDE en het Toegangscontract Elektriciteit resp. het TRDG en het Toegangscontract Aardgas hebben o.m. betrekking op het voldoen aan de vastgelegde betalingsvoorwaarden en het bewijs van financiële capaciteit op basis van een borgstelling. Voor wat betreft deze borgstelling, laten art. 10 van het Toegangscontract Elektriciteit resp. art. 10 van het Toegangscontract Aardgas de toegangshouder (leverancier) verschillende mogelijkheden: een officiële credit rating, financiële ratio's, een onvoorwaardelijke parent guarantee, een onvoorwaardelijke bankwaarborg of een waarborgsom.

Conform art. 4.1.18. §3 en §3/1 van het Energiedecreet kan de netbeheerder in principe maar overgaan tot ontzegging van de toegang van een toegangshouder (leverancier) tot het net, na i) voorafgaande bemiddeling door de VREG en ii) voorafgaande toestemming van de VREG. Slechts in drie gevallen is deze voorafgaande bemiddeling en toestemming niét vereist:

- bij overmacht of een noodsituatie, zoals omschreven in het van toepassing zijnde technisch reglement van de VREG;

³⁷ Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit in het Vlaamse Gewest van 24 maart 2023, goedgekeurd bij beslissing van de VREG met referentie BESL-2023-07 en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 13 april 2023. Raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/technische-reglementen.

³⁸ Technisch Reglement voor de Distributie van Gas in het Vlaamse Gewest van 24 maart 2023, goedgekeurd bij beslissing van de VREG met referentie BESL-2023-09 en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 13 april 2023. Raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/technische-reglementen.

³⁹ De toegangscontracten met de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders zijn raadpleegbaar via: www.vreg.be/nl/energieleverancier-worden.

- de netbeheerder oordeelt dat er een ernstig risico bestaat voor de veiligheid van personen of materieel;
- voor een individueel toegangspunt, wordt het aansluitingsvermogen op aanzienlijke wijze overschreden.

Tot begin 2023 bestond er nog een vierde geval waarin voorafgaande bemiddeling en toestemming van de VREG niet vereist was, nl. de situatie waarin de toegangshouder geen evenwichtsverantwoordelijke (BRP) of bevrachter (shipper) meer heeft. De decreetgever heeft deze uitzondering op het principe van de voorafgaande bemiddeling en toestemming van de VREG echter geschrapt.⁴⁰ Nu moet een netbeheerder, die de toegang wil opschorten of beëindigen van een toegangshouder die zonder evenwichtsverantwoordelijke of bevrachter is gevallen, dus ook eerst een voorafgaande bemiddeling bij de VREG doorlopen en de voorafgaande toestemming door de VREG verkrijgen. Ingeval de toegangshouder geen evenwichtsverantwoordelijke of bevrachter meer heeft, is er bovendien ook een specifieke bepaling in het TRDE (en het TRDG) relevant. Art. 4.3.14 van het TRDE (en het analoge art. 4.3.13 TRDG) leggen immers op dat, wanneer de evenwichtsverantwoordelijke resp. bevrachter zijn verplichtingen ten aanzien van een toegangshouder (leverancier) wil beëindigen, dat vooraf moet melden aan de distributienetbeheerder (Fluvius) en de VREG. De evenwichtsverantwoordelijke resp. bevrachter blijft bovendien nog (maximaal) gedurende een termijn van 21 kalenderdagen na die melding verantwoordelijk voor het evenwicht op de toegangspunten van de betrokken toegangshouder (leverancier).

Regelgeving i.v.m. noodleveranciersregeling

Artikel 4.3.3 van het Energiedecreet is voorlopig de enige wettelijke bepaling m.b.t. de noodleveranciersregeling.

In eerste instantie bepaalt dit artikel de gevallen waarin de netbeheerder⁴¹ optreedt als noodleverancier, d.w.z. de netbeheerder tijdelijk overgaat tot belevering van de klanten van een commerciële leverancier (= afnemers aangesloten op het net van de betrokken netbeheerder):

- ingeval de VREG de leveringsvergunning van een leverancier opheft;
- ingeval een leverancier de toegang tot het net wordt ontzegd door de netbeheerder;
- in geval van faillissement van een leverancier;⁴²
- in geval van opening van een procedure van gerechtelijke reorganisatie ten aanzien van een leverancier.⁴³

⁴⁰ Zie de wijzigingen dienaangaande van art. 4.1.18, §3, 2^{de} lid Energiedecreet, aangebracht bij art. 13 van het decreet van 23 december 2022 tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen, *BS* 29 december 2022.

⁴¹ D.i. al naargelang het geval: de elektriciteitsdistributienetbeheerder (Fluvius), de aardgasdistributienetbeheerder (Fluvius), of de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (Elia).

⁴² De belangrijkste regels m.b.t. faillissement zijn opgenomen in Boek XX, Titel VI van het Wetboek van Economisch Recht (WER).

⁴³ De belangrijkste regels m.b.t. gerechtelijke reorganisatieprocedures zijn opgenomen in Boek XX, Titel V e.v. van het WER.

De periode voor de noodlevering bedraagt maximaal zestig dagen voor niet-huishoudelijke afnemers en maximaal twaalf maanden voor huishoudelijke afnemers.

De Vlaamse Regering kan die maximale periodes beperken en kan ook nadere voorwaarden bepalen waaronder de netbeheerders de taak van noodleverancier uitvoeren. Vooral nog is de Vlaamse Regering daartoe niet overgegaan.

Begin 2023 werd art. 4.3.3 aangevuld met een verplichting voor het Openbaar Ministerie en de griffier van de ondernemingsrechtbank, om de VREG op de hoogte te brengen van elke dagvaarding tot faillietverklaring van een energieleverancier, of elke dagvaarding uitgebracht in het kader van een gerechtelijke reorganisatie t.a.v. een energieleverancier. Daarnaast moet de VREG o.m. ook op de hoogte worden gebracht van elke beslissing tot faillietverklaring van een energieleverancier, en elke beslissing genomen in het kader van een gerechtelijke reorganisatieprocedure t.a.v. een energieleverancier.⁴⁴ Door tijdig op de hoogte te worden gebracht van de opstart van insolventieprocedures ten aanzien van een energieleverancier kan de VREG erop toezien dat de noodleveranciersregeling van artikel 4.3.3 van het Energiedecreet correct wordt toegepast, en meer bepaald ingaat op het juiste ogenblik, waarbij in het belang van alle betrokken partijen terugwerkende kracht best zoveel mogelijk wordt vermeden.⁴⁵

⁴⁴ Aan art. 4.3.3 Energiedecreet werden een tweede t.e.m. vierde lid toegevoegd, bij art. 16 van het decreet van 23 december 2022 tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen, *BS* 29 december 2022.

⁴⁵ Zie in dit verband de memorie van toelichting bij het in vorige voetnoot vermelde wijzigingsdecreet: *Parl.St.* VI.Parl. 2022-2023, nr. 1467/1.

Bijlage 2: Uitgebreide financiële analyse KPMG